

Guide för upprättande av **SKÖTSELPLAN FÖR BEGRAVNINGSPLATSER**

Redaktör Hanna Tajakka

BESKRIVNINGSSIDA

Guide för upprättande av skötselplan för begravningsplatser

Utgivare	Församlingsträdgårdsmästare rf
Redaktör	Hanna Tajakka, Viher-Arkki
Styrgrupp	Elisa Heikkilä, Museiverket Liisa Kontunen, Jyväskylä församling Marko Laakso, Helsingfors kyrkliga samfällighet / Församlingsträdgårdsmästare rf Juha Ollila, Esbo kyrkliga samfällighet / Församlingsträdgårdsmästare rf Harri Palo, Kyrkostyrelsen Satu Vuorinen, Träskända församling / Suomen hautaustoiminnan keskusliitto Begravningsverksamhetens centralförbund i Finland ry Teemu Vähä-Piikkiö, Åbo och S:t Karins kyrkliga samfällighet Miikka Väisänen, Kuopio kyrkliga samfällighet Miia Ylipulli, Rovaniemi församling
Utgivningsår	2022/ 2:a upplagan 2023
Sidor	61
Språk	Svenska
Pärmbilder	Furumo begravningsplats, Vanda
Grafisk design och layout	Susanna Lappalainen
Distribution av publikationen	Församlingsträdgårdsmästare rf, https://www.seurakuntapuutarhurit.fi/ Kyrkostyrelsens tjänst Evl.fi/plus, https://evl.fi/plus/forstasidan
ISBN	978-952-8387-7

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Till användaren.....	4
Publikationens innehåll och användning.....	5
Begrepp i skötselplanen för begravningsplatser.....	5

1 ALLMÄNT

Inledning	8
Begravningsväsendets uppgift och mål	10
Styrande lagstiftning och tillståndspraxis	11
Presentation av begravningsplatser.....	12
Kyrkans miljödiplom	12
Begravningsplatserna och värnandet om kulturmiljön.....	14
Ansvar för underhållet av begravningsplatser.....	16
Skötselansvar för församlingens och den kyrkliga samfällighetens begravningsväsende	16
Anhörigas skötselansvar	16
Gravvårdsfondens verksamhet och skötsel av avtalsgravar	18
Oskötta gravar	19
Förfaringssätt vid gravsättning	21
Godkännande och ibruktagande av skötselplanen för begravningsplatser	21

2 UNDERHÅLLSKLASSIFICERING OCH KVALITETSKRAV

Underhållsklassificeringen av grönområden (RAMS) i korthet.....	23
Klassificering av begravningsplatser enligt RAMS.....	25
Tillämpning av renhållningsklassificeringen av grönområden på begravningsplatser	27
Kvalitetskrav för underhåll av begravningsplatser.....	27
Kvalitetskontroll av underhåll av begravningsplatser.....	27
Miljökonsekvenser av underhåll av begravningsplatser.....	29

3 UNDERHÅLL

Mål för underhåll av begravningsplatsen.....	31
Kvalitetsavvikelser i underhåll av begravningsplatsen.....	32
Allmänt underhåll av begravningsplatsen....	33
Vinterunderhåll av begravningsplatsen ..	34
Renhållning och avfallshantering på begravningsplatsen	35
Underhåll av begravningsplatsens konstruktioner, utrustning, möbler och anordningar	38
Skötsel av begravningsplatsens växtlighet (anlagda grönområden R).....	40
Skötsel av begravningsplatsens öppna grönområden (A).....	43
Skötsel av begravningsplatsens skogsområden (M).....	45
Avlägsnande av invasiva främmande växter på begravningsplatsen.....	46
Skötsel av dynamiska planteringar på begravningsplatsen	47
Konditions- och säkerhetsgranskningar och säkerhetsinventeringar på begravningsplatsen	48
Underhåll och drift av begravningsplatsens system	49

4 UTVECKLING AV UNDERHÅLL

Resurser för underhållet av begravningsplatsen.....	51
Personal	51
Maskiner, anordningar och handredskap.....	52
Lokaler	52
Serviceområden	52
Planering av underhåll av begravningsplatsen.....	53
BEGREPP	54
LITTERATUR	59

TILL ANVÄNDAREN

Reformen av kyrkolagstiftningen inkluderar enligt kyrkoordningen ett krav om att en skötselplan ska upprättas för begravningsplatser. I skötselplanen kan arbetsfördelningen mellan församlingen, den kyrkliga samfälligheten och innehavarna av gravrätten preciseras i fråga om skötseln av gravarna. Med en skötselplan ökar även det systematiska underhållet av begravningsplatsen. I instruktionerna för kyrkans centralförvaltning konstateras att en underhållsklassificering och en skötselplan är nödvändiga för att underhållsåtgärderna ska kunna riktas rätt, samt ett kostnadseffektivt underhåll och en godtagbar underhållsnivå ska kunna uppnås.

Syftet med denna guide är att den ska vara en nationell modell för en nationell skötselplan som församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna kan ta i bruk, och utifrån den upprätta en eller flera skötselplaner för de begravningsplatser som de äger.

En skötselplan för begravningsplatser fungerar bland annat som ett verktyg för egendomsförvaltning och som en grund för hur statens finansiering riktas. Därtill är den till hjälp när underhållsarbeten planeras, genomförs och läggs ut på entreprenad. **Guiden för upprättande av skötselplan för begravningsplatser** underlättar även beräkningen av underhållskostnader och riktningen av de medel som används för underhåll. På basis av guiden kan grunderna och verksamhetssätten för underhållet av begravningsplatser förenhetligas i församlingar och kyrkliga samfälligheter runt om i landet.

En skötselplan för begravningsplatser verkställer de mål som ställts upp i församlingarnas och de kyrkliga samfälligheterna strategier och visioner på ett både synligt och rättvist sätt. Strategin styr i sin tur begravningsverksamhetens framtida utveckling och bestämmer bland annat utvecklingen av begravningsplatsernas olika funktioner och begravnings sätt.

I upprättandet av **Guiden för upprättande av skötselplan för begravningsplatser** har bland annat skötselplaner som församlingarna i Vanda och Heinola församling upprättat använts. Idéer har också hämtats ur publikationen 'Kyrkogårdshandboken med kvalitetsbeskrivningar 2012', som getts ut av Movium. De krav och anvisningar om underhållsarbete som presenteras i handboken baserar sig på Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' (Allmän arbetsbeskrivning för underhåll av grönområden - VKT 2021). VKT stöder sig i sin tur på underhållsklasserna i publikationen 'Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020' (Underhållsklassificering av grönområden RAMS 2020) samt på begreppen och indelningen i publikationen 'Infra 2017 Kunnossapitonimikkeistö' (Nomenklatur för drift och underhåll).

De teman som presenteras i denna guide preciseras i respektive begravningsplats-specifik skötselplan.

För sammanställningen av guiden har en styrgrupp som tillsatts för arbetet svarat tillsammans med AFM Hanna Tajakka. I styrgruppen ingick Elisa Heikkilä, Liisa Kontunen, Marko Laakso, Juha Ollila, Harri Palo, Satu Vuorinen, Teemu Vähä-Piikkiö, Miikka Väisänen och Miia Ylipulli. Förutom att det behandlades i styrgruppen skickades uppdateringsmaterialet ut på en allmän kommentarsrunda. Ett varmt tack till alla som deltagit i arbetet för er värdefulla arbetsinsats!

Vi hoppas att **Guiden för upprättande av skötselplan för begravningsplatser** ska främja underhåll av hög kvalitet av begravningsplatser och en ökad uppskattning av de kulturmiljöer som begravningsplatserna utgör.

Markku Husso, ordförande
Juha Ollila, styrgruppens ordförande
Församlingsträdgårdsmästare rf

Publikationens innehåll och användning

Guiden för upprättande av skötselplan för begravningsplatser består av fyra delar:

- Del I Allmänt
- Del II Underhållsklassificering av begravningsplatser och kvalitetskrav för underhållet
- Del III Underhåll av begravningsplatser
- Del IV Utveckling av underhåll av begravningsplatser.

I del I presenteras allmänna frågor med anknytning till begravningsverksamhet och underhåll av begravningsplatser samt faktorer som styr dem.

I del II beskrivs hur begravningsplatser och olika delområden av en begravningsplats kan klassificeras enligt underhållsklassificeringen av grönområden (RAMS), det vill säga hur RAMS-klassificeringen tillämpas på begravningsplatser. I detta avsnitt beskrivs även principerna för fastställande av kvalitetskrav på underhållet enligt publikationen 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'. Samtidigt presenteras principerna för kvalitetskontroll av underhållet av begravningsplatser och tas ställning till miljökonsekvenserna av underhållet av begravningsplatser.

I del III beskrivs mer detaljerade principer för underhållet av begravningsplatser.

I del IV presenteras sådant som anknyter till utvecklingen av underhållet av begravningsplatser, såsom förvaltning av resurserna samt planering och schemaläggning av underhållet.

Som titeln antyder är det fråga om en guide för hur en skötselplan upprättas. De ämnesområden som presenteras i guiden kan användas som sådana vid upprättandet av en begravningsplats-specifik skötselplan eller vid behov slås ihop eller kompletteras. Alternativt kan materialet även omarbetas på annat sätt så att det passar församlingens och den kyrkliga samfällighetens egna verksamhetssätt.

Begrepp i skötselplanen för begravningsplatser

I denna guide används begrepp ur nomenklaturen för drift och underhåll 'Infra 2017 Kunnossapitonimikkeistö'. Enligt nomenklaturen ingår reparations-, skötsel- och driftsuppgifter i underhåll. Dessa begrepp beskrivs på följande sätt:

- **Underhåll** är regelbundna åtgärder som syftar till att upprätthålla funktionen och egenskaperna inom en infrastruktur, påverka förhållandena för användningen av infrastrukturen eller kontrollera infrastrukturens anordningar och system.
- **Reparation** är regelbundna åtgärder som syftar till att upprätthålla funktionen och egenskaperna inom en infrastruktur.
- **Skötsel** är regelbundna åtgärder som syftar till att bibehålla de förhållanden som påverkar en infrastrukturens användbarhet och upplevda egenskaper.
- **Drift** är regelbundna åtgärder som syftar till att kontrollera anordningarna och systemen i en infrastruktur.

Gränsdragningen mellan skötsel och reparation bygger på det huvudsakliga innehållet i uppgiften. Genom skötsel ser man till att området dagligen är i det skick som ändamålet kräver. I **skötseluppgifterna** ingår vinterunderhåll, renhållning, underhåll av konstruktioner, utrustning, möbler och anordningar, skötsel av växtlighet samt övriga speciella underhålls- och driftsuppgif-

ter. Skötseln omfattar även små reparations- och underhållsarbeten som utförs utan specialmaskiner och -material i samband med skötselåtgärder.

Övriga reparations- och iståndsättningsåtgärder hör till reparation. **Reparationsuppgifter** omfattar renovering, ombyggnad, flyttning eller rivning av konstruktioner. Genom reparation återställs en skadad eller bristfällig konstruktion i användbart skick. Reparations- och renoveringsuppgifter utförs på befintliga konstruktioner och system samt befintlig utrustning.

Med hjälp av **driftsuppgifter** övervakas och styrs olika system för att deras funktion ska upprätthållas. I driftsuppgifterna ingår även utredningar som kartlägger reparations- och ändringsbehoven.

Projektuppgifter är åtgärder på arbetsplatsen eller beställda uppgifter som betjänar underhållet.

När det gäller begravningsplatser kan användningen av begrepp grovt delas in i gravskötsel och övergripande underhåll av begravningsplatsen.

Underhållet omfattar inte grundrenovering av en begravningsplats som avser alla de åtgärder som syftar till att förbättra begravningsplatsens skick eller återställa den i ursprungligt skick. Typiska grundrenoveringar är bland annat förnyande av bevattnings-, belysnings- och elsystem samt andra tekniska system, liksom iståndsättning av gångarna.

Kostnaderna för underhåll och grundrenoveringar kan inom ekonomin styras till olika moment: kostnaderna för underhåll täcks genom driftsekonomin och kostnaderna för grundrenoveringar med investeringsmedel.

I titeln till denna guide används dock begreppet **skötselplan** och inte underhållsplan, eftersom begreppet **skötselplan** införs i kyrkoordningen i och med reformen av kyrkolagen.

Övriga begrepp som används i denna publikation finns sammanställda i en lista i slutet av publikationen.

1 ALLMÄNT

INLEDNING

I en skötselplan för en begravningsplats ingår ofta planering av arbeten som upprepas ofta och återkommer regelbundet samt utförs långsiktigt. I skötselplanen för en begravningsplats beskrivs målen för och kraven på skötselarbetet, såsom

- vinterunderhåll
- renhållning
- underhåll av konstruktioner, utrustning, möbler och anordningar
- skötsel av växtlighet
- konditions- och säkerhetsgranskningar och säkerhetsinventeringar
- underhåll och drift av olika system.

I skötselplanen för begravningsplatsen tas ställning även till den långsiktiga planeringen av underhållet, till exempel trädskötsel samt förnyande av gångar, gångleder och bevattningssystem. I planeringen av underhållet av begravningsplatsen ingår dessutom att planera användningen av de resurser som behövs för begravningsplatsens verksamhet och underhåll, till exempel maskiner, materiel och lokaler.

I fråga om oskötta gravar fastställs kriterier för försummad skötsel och en process för kungörelse om oskött grav.

I skötselplanen ägnas dessutom uppmärksamhet åt uppföljningen och utvecklingen av säkerheten på begravningsplatsen. Säkerheten behandlas med tanke på såväl de anställdas arbetssäkerhet som säkerheten för begravningsplatsens besökare. Uppföljningen och utvecklingen av säkerheten baserar sig på en riskbedömning.

Skötselplanen för begravningsplatser bidrar till att förtydliga ansvarsområdena i fråga om skötseln av begravningsplatsens omgivning och av gravplatserna, samt ger råd om allmänna, årliga skötselåtgärder inom begravningsplatsens olika delområden. Skötselplanen kan vara ett hjälpmedel för att anslag ska kunna riktas kostnadseffektivt. I skötselplanen utreds även begravningsplatsens underhållsklassificering på ett allmänt plan, utifrån vilken underhållsåtgärderna på begravningsplatsen kan planeras på ett förnuftigt och effektivt sätt.

En skötselplan kan upprättas separat för varje begravningsplats eller så att den inkluderar församlingens och den kyrkliga samfällighetens samtliga begravningsplatser.

Rekommenderat innehåll i skötselplanen

För att skötselplanen ska vara ett användbart verktyg för styrningen av gravskötseln och det övergripande underhållet av begravningsplatsen ska åtminstone följande saker presenteras i den:

- en **årsklocka** för underhållet, det vill säga en tydlig beskrivning av vilka arbetsuppgifter som ingår i underhållet samt när under året och/eller under skötselplanens giltighetstid de ska utföras
- begravningsväsendets **skötselansvar** och de anhörigas skötselansvar
- **nivån på underhållet** och **underhållsklassificeringen** (RAMS) för begravningsplatsen och eventuellt dess olika delar
- **innehållet i underhållsuppgifterna** med en sådan exakthet som omständigheterna kräver (till exempel på basis av tabellerna 1-10)
- de **resurser** som har reserverats för underhållet och med vilka arbetsuppgifterna i skötselplanen är avsedda att genomföras samt nivån på underhållet som är avsedd att uppnås
- **utvecklingen av underhållet** av begravningsplatsen under skötselplanens giltighetstid.

Vid sammanställningen av innehållet i skötselplan kan innehållsförteckningen i denna guide användas genom att man anpassar den efter praxis i respektive församling och kyrkliga samfällighet. Det lönar sig att presentera innehållet i skötselplanen på ett kort och tydligt sätt. En del av innehållet kan presenteras i form av checklistor eller tabeller.

Vid behov kan skötselplanen kompletteras med kartbilagor, där till exempel underhållsklasserna (RAMS) för begravningsplatsens områden samt information om vinterunderhållet och renhållningen visas. I fråga om vinterunderhållet kan kartan visa till exempel vilka områden som hör till de områden som underhålls under vintern och vilka som inte gör det samt var snön samlas i högar.

Till skötselplanens bilagor kan även en förteckning över den maskinella utrustningen samt andra nödvändiga dokument som förtydligar planeringen och styrningen av underhållet bifogas.

OBS! I slutet av varje rubrikförsatt kapitel i denna guide finns ett stycke som förklarar hurdana saker det är bra att skriva in och precisera i skötselplanen. Dessa stycken är skrivna med fet stil och **grön** text.

BEGRAVNINGSVÄSENDETS UPPGIFT OCH MÅL

Med begravningsväsende avses uppgifter i anknytning till förvaltningen, planeringen, byggandet och skötseln av en begravningsplats samt till begravingar.

Begravningsväsendets grundläggande uppgifter är begravingar, upprätthållande av gravregistret, underhåll av begravningsplatser samt vaktmästarens och församlingmästarens arbete på begravningsplatsen (bland annat ledsugning till graven och urnsättning). Begravningsväsendet sörjer även för att det finns en tillräcklig reserv av gravplatser. Att värna om begravningsplatsens kulturarv är också en av begravningsväsendets viktiga uppgifter. I en del församlingar och kyrkliga samfälligheter ingår dessutom skötsel av avtalsgravar i uppgiftsområdet.

För att bibehålla begravningsplatserna i gott skick behövs kontinuerligt och systematiskt underhåll. Målet är att skapa ramar för en ändamålsenlig jordfästning, begraving och hågkomst som hedrar den avlidnes minne. Begravningsväsendet betjänar de anhöriga och begravningsplatsens besökare i alla frågor som gäller begravningsverksamheten. Begravningsväsendet representerar en synlig del av församlingens och den kyrkliga samfällighetens verksamhet, vilket gör att det kommer nära människan.

Till begravningsväsendets kvalitativa mål hör bland annat:

- sakkunnig, pålitlig och jämlik service av hög kvalitet för alla
- att garantera en fungerande och säker arbetsmiljö
- hänsynsfull behandling av den avlidne
- underhåll av befintliga begravningsplatser, kulturhistoriskt värdefulla områden samt gravar enligt skötselplanen för begravningsplatser
- underhåll av områden för hjältegravar enligt skötselplanen för begravningsplatser
- begravningsplatsernas verksamhet i enlighet med hållbar utveckling.

Huruvida målen har nåtts bedöms genom uppföljning och utvärdering av de separata mål som fastställs årligen samt på basis av respons (omfattning och innehåll) och självutvärderingar.

I en skötselplan som är specifik för en församling och en begravningsplats preciseras vid behov sådant som fastställs i begravningsväsendets reglemente och dispositionsplan för begravningsplatsen, såsom begravningsväsendets kvalitativa mål och på vilka sätt man mäter om målen har uppnåtts.

STYRANDE LAGSTIFTNING OCH TILLSTÅNDSPRAXIS

Begravningsplatserna omfattas av många lagar och förordningar. De anges mer i detalj i informationsrutan invid. Undervisnings- och kulturministeriet bereder den lagstiftning som begravningsväsendet omfattas av. Regionförvaltningsverket i Östra Finland (RFV) sörjer för de tillstånds-, tillsyns- och fastighetsregisteruppgifter som avses i begravningslagen för hela landet.

Enligt kyrkolagen ska alla församlingar och kyrkliga samfälligheter inom den evangelisk-lutherska kyrkan ha ett reglemente för begravningsväsendet. Reglementet innehåller närmare bestämmelser om verkställigheten och förfarandet i fråga om gravar, gravbokföring, kraven på gravskötseln och om godkännande av gravvårdar samt om den ordning som ska iakttas på begravningsplatsen. I reglementet för församlingens och den kyrkliga samfällighetens begravningsväsende beaktas de lokala särdragen hos begravningsplatserna och den kultur som anammats inom begravningspraxisen samt arrangemangens ändamålsenlighet.

I användningen av begravningsplatsen följs gravgårdsplanen och dispositionsplanen för begravningsplatsen. Enligt kyrkoordningen (657/2023, 3 kap. 57 §): "En begravningsplatsplan och en dispositionsplan ska göras upp för begravningsplatsen. Begravningsplatsplanen är en allmän karta, som görs upp så att terrängens art på det område som reserverats, landskapsvärdena och församlingens ekonomiska bärkraft beaktas. I begravningsplatsplanen anges 1) begravningsplatsens gränser, 2) placeringen av gravområden och byggnader, 3) trafikarrangemang och gångarnas placering, 4) gravområdenas uppdelning, 5) en torrläggnings- och vattenförsörjningsplan för begravningsplatsområdet samt ordnandet av avfallshanteringen."

"Dispositionsplanen ska beakta särdragen i de delar av begravningsplatsen som grundats under olika tider samt de kulturhistoriska värdena. I dispositionsplanen anges 1) en verbal redogörelse för begravningsplatsplanen, 2) bestämmelser om huruvida begravningsplatsen eller delar av den ska användas för gravar på olika djup, 3) bestämmelser om i vilken ordning gravavdelningarna tas i bruk, 4) begränsningar i användningen av begravningsplatsen."

Församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas egna strategier inverkar även på utvecklingen och underhållet av begravningsplatserna. Med hjälp av kyrkans miljödiplom kan församlingen och den kyrkliga samfälligheten förbättra nivån på behandlingen av miljöfrågor och effektivisera sin verksamhet. Mer om miljödiplomet i avsnittet **Kyrkans miljödiplom**.

Därtill kan åtgärder i anknytning till byggande, underhåll och iståndsättning av en begravningsplats förutsätta ett miljö-, bygg- eller åtgärdstillstånd eller ett tillstånd för miljöåtgärder som beviljats av en kommunal myndighet, eller ett utlåtande av en museimyndighet. På begravningsplatsområden beaktas även eventuella arkeologiska kulturarv när man till exempel gräver rör- och kabelschakt som är mer omfattande än vanlig gravgrävning.

Bestämmelser om underhåll

Underhållet av begravningsplatser baserar sig på följande lagar, förordningar, regler och anvisningar:

- begravningslagen (457/2003)
- kyrkolagen (652/2023), 3 kap. 21–37 §
- kyrkoordningen (657/2023), 3 kap. 55–61 §
- lagen om fornminnen (295/1963)
- hälsoskyddsförordningen (1280/1994), 7 kap. 39–42 §
- ordningslagen (612/2003)
- avfallslagen (646/2011)
- miljöskyddslagen (527/2014)
- markanvändnings- och bygglagen (132/1999)
- vattenlagen (587/2011)
- reglementet för begravningsväsendet
- en gravgårdsplan och en dispositionsplan för begravningsplatsen
- församlingens och den kyrkliga samfällighetens strategi
- kyrkans miljödiplom
- kommunens general- och detaljplaner samt miljö-, bygg- och åtgärdstillstånd samt tillstånd för miljöåtgärder.

PRESENTATION AV BEGRAVNINGSPLATSER

I en skötselplan som är specifik för en församling eller en begravningsplats beskrivs i korthet de begravningsplatser som skötselplanen gäller.

I presentationen hänvisas till motsvarande dokument där mer detaljerade bakgrundsuppgifter om begravningsplatserna presenteras. Sådana dokument är bland annat reglementet för begravningsväsendet, gravgårdsplanen och plankartan, dispositionsplanen för begravningsplatsen samt eventuella inventeringsrapporter för begravningsplatsen.

KYRKANS MILJÖDIPLOM

Kyrkans eget miljösystem, miljödiplomet, har använts i församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna sedan år 2001 som ett hjälpmedel för dem att uppfylla sitt miljöansvar. Genom miljösystemet görs miljöfrågor till en del av församlingens och den kyrkliga samfällighetens verksamhet.

Det viktigaste målet för miljösystemet är att göra församlingsmedlemmarnas tänkande och agerande mer miljömedvetet. Miljödiplomet utmanar även de anställda i församlingen och den kyrkliga samfälligheten att förstå miljöfrågor som en del av vars och ens arbete. Diplomet sätter upp mål för att minska miljöolägenheter samt organisera uppgifterna och uppföljningen av dem för att uppnå målen.

1 ALLMÄNT

Miljödiplomet förutsätter att alla som ansöker om diplomet uppfyller samma minimikriterier. I fråga om begravningsplatserna uppfylls minimikraven när en miljöutredning görs för begravningsplatsen, skötselanvisningar eller miljöavsnitt för dem upprättas eller uppdateras, de anställda utbildas och de anhöriga vägleds i miljöfrågor, samt avfallshanteringen ordnas på lämpligt sätt. Dessutom följs kommunens bestämmelser om avfallshantering och miljöskydd på begravningsplatserna.

I informationsrutan invid har verksamhetsprinciper för underhållet av begravningsplatsen i enlighet med miljödiplomet sammanställts. Begravningsplatsernas miljökonsekvenser följs upp i fråga om bland annat förbrukningen av bevattningsvatten, uppföljningen av bevattningsvattnets kvalitet, grundvattenundersökningar, jordanalyser av växtunderlaget, mängden växtskyddsåtgärder samt uppföljning av bränsle-, gödselmedels- och avfallsmängderna.

Klimatförändringens effekter kommer att synas även som utmaningar inom skötseln av begravningsplatserna. Klimatet förutspås förändras så att våren och sommaren kommer att börja tidigare och vara aningen varmare. Vårarna och somrarna kommer att innehålla långvariga torra perioder och den frostfria perioden blir längre, men frostperioderna kommer tidvis att vara stränga. Hösten och vintern börjar senare samt är klart mildare. På hösten och vintern är nederbörden riklig. Sporadiskt förekommer det korta perioder med sträng kyla, och det blir vanligare att det inte kommer någon snö. Tjäljen kan gå djupt ner i marken till följd av snöbristen. Problemen med övervintring kommer att bli vanligare, i synnerhet i snöfria områden. Förekomsten av växtskadegörare och växtsjukdomar kommer att öka, och i och med det kommer det att bli ännu viktigare att växterna är friska och att man väljer rätt växter. Förutom sjukdomar och skadegörare kommer även mängden ogräsväxter att öka allt snabbare, när växtförhållandena blir mer gynnsamma till följd av de mildare vintrarna.

I en skötselplan som är specifik för en viss församling eller begravningsplats preciseras vid behov de mål, uppgifter och verksamhetssätt som enligt miljödiplomet används för att genomföra, följa upp och mäta minskningen av miljökonsekvenserna.

Miljödiplomens verksamhetsprinciper

Verksamhetsprinciperna för underhåll enligt miljödiplomet är bland annat följande:

- Begravningsplatsen utvecklas och underhålls som en del av ett större grönt nätverk.
- Underhållsklassificeringen används mångsidigt så att det på begravningsplatsen även uppkommer områden som främjar naturens mångfald och behöver mindre effektiv skötsel.
- Invasiva främmande växter identifieras, avlägsnas och förstörs på lämpligt sätt.
- Mångåriga växters lämplighet för ortens vegetationszon säkerställs.
- Växter och andra material för underhållet som införskaffas ska vara inhemska och helst närproducerade.
- Produkter med minst miljöbelastning används.
- Användning av kemikalier undviks.
- Halka bekämpas med sepel.
- Ogräsväxter förstörs mekaniskt.
- Långsamt verkande gödselmedel används enligt anvisningarna för jordanalyser.
- Dammbindning utförs med urskillning.
- Åtgången på bevattningsvatten minimeras med hjälp av bevattningsautomatik och bevattning nattetid.
- Användning av små batteridrivna maskiner föredras.
- I små maskiner används alkylatbensin.
- En skötselplan upprättas för trädbeståndet.
- Avfallet som uppstår på begravningsplatsen sorteras omsorgsfullt, och begravningsplatsens besökare ges instruktioner för sorteringen.

BEGRAVNINGSPLATSERNA OCH VÄRNANDET OM KULTURMILJÖN

I såväl kyrkolagen (652/2023) för den evangelisk-lutherska kyrkan som i lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006) finns bestämmelser om skyddet av kyrkliga byggnader. Syftet med skyddslagstiftningen är att säkerställa att kyrkliga byggnader underhålls och repareras på ändamålsenligt sätt.

Enligt kyrkolagen är alla evangelisk-lutherska kyrkliga byggnader som är uppförda före 1917 inklusive deras fasta inredningar och konstverk skyddade. Skyddsbestämmelserna i kyrkolagen tillämpas även på kyrkotomten, på inhägnader och portar som hör till kyrkotomten eller begravningsplatsen samt på hjältegravar. Även kyrkliga byggnader som är uppförda efter 1917 kan skyddas. Kyrkostyrelsen beslutar om skydd med stöd av kyrkolagen.

Kyrkobyggnader, kyrkotomter och begravningsplatser har ofta getts skyddsbe-teckningar och -bestämmelser i planer i enlighet med markanvändnings- och bygglagen. En stor del av kyrkornas omgivning är nationellt värdefulla, det vill säga byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY). Dessa har publicerats på www.kulturmiljo.fi.

1 ALLMÄNT

I kyrkor och deras omgivningar kan det finnas objekt som är fredade enligt lagen om fornminnen (295/1963). Förutom förhistoriska objekt fredar lagen om fornminnen även lämningar av begravingar och kyrklig verksamhet från historisk tid. Fredningen omfattar även byggnader och konstruktioner i anslutning till kyrkogårdar, såsom gamla stenmurar, porthus, klockstaplar, benhus och gravkapell. Fornminnesobjekt beaktas bland annat i samband med grävarbeten (för elledningar och liknande) Museiverket kontaktas alltid när gräv- och byggarbeten utförs i den omedelbara närheten av fornlämningar.

Gamla begravningsplatser finns i allmänhet på kyrkans gård, medan yngre begravningsplatser är åtskilda från den. Om kyrkotomten ändras väsentligt ålägger lagen församlingen och den kyrkliga samfälligheten att begära ett utlåtande från Museiverket. Detsamma gäller om det är fråga om en väsentlig ändring av en inhägnad eller port som hör till kyrkotomten eller begravningsplatsen, eller av hjältegravar. I detta sammanhang kan "väsentlig ändring" avse till exempel ändring av området utseende så att det avviker från det ursprungliga. Bland annat avlägsnande av kantstenar från ett historiskt värdefullt gravområde på en kyrkotomt kan vara en väsentlig ändring. En ändring på ett växtlighetsområde däremot, såsom fällning av ett träd, är inte en väsentlig ändring om den avlägsnade växtligheten förnyas. En reform av lagstiftningen är på gång, så framöver tas frågan i beaktande enligt gällande lagstiftning.

Enskilda gravvårdar på en begravningsplats som församlingen och den kyrkliga samfälligheten sköter omfattas inte av lagarnas skyddsbestämmelser. Ett minnesmärke som placerats på en grav får inte avlägsnas utan samtycke från församlingen och den kyrkliga samfälligheten, det vill säga huvudmannen för begravningsplatsen. För gravskötseln svarar innehavaren av gravrätten. Församlingens och den kyrkliga samfällighetens uppgift är att sörja för skötseln av begravningsplatsernas allmänna områden, såsom gångar, träd, buskar och gemensamma minnesmärken. Oskötta gravvårdar utan innehavare kan behöva avlägsnas om inte församlingen och den kyrkliga samfälligheten beslutar annat.

Trädbeståndet i många kyrkomiljöer och på många begravningsplatser är gammalt, och att förnya det förutsätter långsiktig planering och varsam framfart. I detaljplaneområden behövs i allmänhet och i generalplaneområden behövs ibland från kommunen ett tillstånd för miljöåtgärder i enlighet med markanvändnings- och bygglagen för att man ska få fälla träd.

Ibland kan en begravningsplats lämnas utan skötsel. Forntida gravplatser, som inte finns på en begravningsplats som sköts av en församling eller kyrklig samfällighet, är sådana fasta fornlämningar som avses i lagen om fornminnen. Sådana är därtill gravar och gravfält från hednatid, även utan synligt märke ovan jord.

I en skötselplan som är specifik för en församling och en begravningsplats preciseras vid behov sådant som fastställs i begravningsväsendets reglemente och dispositionsplanen för begravningsplatsen, såsom uppgifter om skyddade byggnader, konstruktioner och områden som är viktiga för kulturmiljön och som finns på begravningsplatsen.

ANSVAR FÖR UNDERHÅLLET AV BEGRAVNINGSPLATSER

Skötselansvar för församlingens och den kyrkliga samfällighetens begravningsväsende

Enligt 3 kap. 33 § i kyrkolagen (652/2023) ska huvudmannen för en begravningsplats sköta begravningsplatsen på ett värdigt sätt och så att minnet av de avlidna respekteras. Det allmänna underhållet av begravningsplatserna ligger på församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas begravningsväsende.

På begravningsplatserna svarar begravningsväsendet för följande underhållsarbeten:

- underhåll av gångarna och parkeringsplatserna på begravningsplatsen
- skötsel av växtligheten på de allmänna områdena på begravningsplatsen
- underhåll av konstruktionerna och möblerna på begravningsplatsen (bl.a. portar, inhägnader, bänkar, armaturer, cykelställ, skyltar, dagvattensystem, bevattningssystem och kameraövervakning)
- allmän renhållning och avfallshantering
- underhåll av allmänna minnesplatser i enlighet med dispositionsplanen för begravningsplatsen
- underhåll av områden för hjältegravar och andra betydande gravområden (observera att ansvaret för skötseln av hjältegravar i en del församlingar och kyrkliga samfälligheter även kan ligga på staden)
- skötsel av gravar som återbördats till församlingen och den kyrkliga samfälligheten samt kulturhistoriskt värdefulla gravar i enlighet med kyrkofullmäktiges beslut.

I en skötselplan som är specifik för en församling och begravningsplats preciseras vid behov vilka uppgifter som hör till ansvarsområdet för begravningsväsendet i församlingen och den kyrkliga samfälligheten.

Anhörigas skötselansvar

Enligt 3 kap. 33 § i kyrkolagen (652/2023) ska gravar skötas på ett för begravningsplatsen värdigt sätt, och den som innehar gravrätten svarar för gravskötseln. De anhöriga svarar för skötseln av enskilda gravar inklusive gravvårdar och det område vid graven som reserverats för plantering av växter (planteringslådan). Vid gravar som försetts med kantstenar svarar de anhöriga även för skötseln av det område som stenarna avgränsar. De anhöriga bekostar skötseln av den enskilda graven i sin helhet samt står för anskaffnings- och skötselkostnaderna för gravvården.

1 ALLMÄNT

De anhöriga är skyldiga att

- sköta gravvården som skaffats till graven
- sköta planteringsområdet för växter (planteringslådan) vid graven inklusive vår- och höststädning
- snygga upp gräsmattan runt gravvården och planteringsområdet
- ta hand om minnesföremål som hämtats till graven
- avlägsna skräp och annat avfall från graven (bl.a. nedbrunna gravljus)
- sköta området som avgränsas av kantstenar
- sköta blommor, prydnadsföremål och lyktor som hämtats till en minneslund, områden för spridning av aska och gemensamma minnesplatser för personer som är begravda på annan ort (begravningsväsendet ansvarar för den allmänna skötseln av minnesplatserna)
- följa övriga församlingsspecifika anvisningar.

I en skötselplan som är specifik för en församling och en begravningsplats preciseras vid behov vilka uppgifter inom gravskötseln som ligger på de anhörigas ansvar samt ansvarsfördelningen mellan församlingen eller den kyrkliga samfälligheten och de anhöriga i fråga om gravskötseln.

Ansvar för underhållet av begravningsplatser

I dispositionsplanen för begravningsplatsen fastställs vilka uppgifter som hör till huvudmannen för begravningsplatsen och vilka som hör till de anhöriga. Till de anhöriga kan höra till exempel nedanstående uppgifter i fråga om gravskötsel.

Skötsel av växterna på graven

Det är inte obligatoriskt att plantera säsongsväxter, det vill säga sommarblommor, i blomutrymmet för växter (planteringslådan). De kan ersättas med till exempel fleråriga perenner, till exempel marktäckande perenner, eller mossor. Det kan även finnas gräs som behöver klippas på graven. Inga buskar eller träd får planteras på gravarna. När växter har planterats på graven ska planteringarna skötas så att ogräs inte växer på ett sätt som stör det allmänna intrycket på begravningsplatsen. Växtplanteringarna får inte sprida sig utanför odlingsområdet eller mot gravarna intill och inte heller störa gravsättningen eller skötseln av begravningsplatsen när de är fullväxta. I skötseln av säsongsväxter ska man även se till att de inte sprider växtsjukdomar till de omgivande växtbestånden. Till exempel växter täckta av rimfrost avlägsnas eller byts till friska växter.

Skötsel av område på graven som avgränsas av kantstenar

Ytsanden på det avgränsade området hålls fritt från ogräs. På det område som avgränsas av kantstenar kan även till exempel marktäckande perenner eller mossor planteras eller gräs sås.

Skötsel av gravvården

Gravvården (i allmänhet en gravsten) är rakt monterad och står säkert på plats. Gravvårdens ställning kontrolleras minst en gång om året. Gravvården rätas upp innan den börjar luta och riskerar att välta samt innan den orsakar olägenhet eller en risk för fara för besökarna och de anställda på begravningsplatsen. Exempelvis när kistan eller urnan förmultnar kan gravvården börja luta. Tjälbildning och trädrötter kan göra att gravvården antingen stiger eller sjunker. Vid skötsel av gravvårdar följs anvisningarna i Museiverkets publikation om skötseln av gravvårdar, Hautamuistomerkkien hoito. Gräsmatta som gränsar till gravvårdar hålls prydlig och på samma höjd som det övriga gräset på graven.

Gravvårdsfondens verksamhet och skötsel av avtalsgravar

Enligt 3 kap. 33 § 2 mom. i kyrkolagen (652/2023) kan församlingen och den kyrkliga samfälligheten avtala med den som innehar gravrätten om att församlingen eller den kyrkliga samfälligheten mot ersättning tar på sig ansvaret för gravskötseln för en bestämd tid. Ersättningarna för skötseln kan placeras i en särskild gravvårdsfond med vars medelgravarna i fråga sköts. Gravvårdsfondens gällande regler och tjänstepriser godkänns i församlingen eller i den kyrkliga samfälligheten. Avtalsgravar kan skötas även utan en gravvårdsfond. I sådana fall finns det i allmänhet ett eget kostnadsställe för skötseln av avtalsgravar i begravningsväsendets driftsekonomi.

Skötseln av en avtalsgrav omfattar bland annat att

- sköta odlingsområdet för växter (planteringslådan) (bl.a. vårstädning, gödsling av växtunderlaget, plantering av säsongsväxter eller sommarblommor, bevattning, avlägsnande av vissna blommor och vid behov växtskydd. OBS! Trädgårdsmästaren som ansvarar för begravningsplatsen väljer ut säsongsväxter som lämpar sig för förhållandena på graven)
- kanta odlingsområdet för växter och klippa gräsmattan runt området
- rensa ogräs
- sköta ytan på en grav försedd med kantstenar (bl.a. sköta ytsanden på det område som avgränsas av stenarna)
- höststäda graven när skötselsäsongen är slut (bl.a. avlägsna säsongsväxter och snygga upp graven).

I avtalsskötseln ingår i allmänhet inte skötsel av gravvården eller kantstenar. En förutsättning för att ett skötselavtal ska ingås är att gravvården är säkert monterad och att det inte finns några tecken på att den riskerar att börja luta eller välta.

Ett avtal om gravskötsel kan ingås högst för den tid besittningsrätten till graven gäller. De avgifter som tas ut för gravskötseln får vara högst lika stora som produktionskostnaderna för tjänsten i fråga och grunderna för avgifterna ska vara desamma för alla (begravningslagen, 2 kap. 6 §). När skötselavgiften fastställs beaktas både de omedelbara kostnaderna för gravskötseln och de indirekta kostnader som administrationen av gravskötseln ger upphov till. Läs mer i kyrkostyrelsens anvisning Administration och bokföring av gravskötselavtal.

Även staten, kommunen, en förening som värnar om kulturarvet eller en privatperson kan sköta gravarna. Att sköta en grav ger ingen rätt till graven i fråga. I ett sådant fall upprättas ett avtal mellan församlingen eller den kyrkliga samfälligheten och den aktör som ansvarar för gravskötseln där man kommer överens om tillvägagångssätten.

I en vård- och underhållsplan som är specifik för en församling och en begravningsplats preciseras vid behov gravvårdsfondens verksamhet, antalet avtalsgravar, skötseln av och kostnaderna för dessa samt innehållen i skötselavtalen.

OSKÖTTA GRAVAR

Kyrkorådet kan ålägga den som innehar gravrätten att iståndsätta en grav vars skötsel väsentligen har försummats. Iståndsättningen av graven ska göras inom ett år efter att beslutet har delgivits innehavaren av gravrätten. Kyrkorådet kan besluta att gravrätten upphör om inte försummelsen rättas till. Beslutet ska delges på det sätt som anges i kyrkolagen (3 kap. 33 § 3 mom. och 10 kap. 26 §).

Kriterier för försummad gravskötsel är till exempel att

- det är tydligt att graven varit oskött i minst två år
- gravvården på graven har vält eller lutar farligt
- det växer ogräs i rikliga mängder och på ett störande sätt på odlingsområdet eller det område som avgränsas av kantstenar, till exempel maskrosor, brännässlor, fräkenväxter, gråbo eller träd- eller buskskott
- de planterade växterna har spridit sig utanför det odlingsområde som är avsett för dem.

En grav anses inte vara oskött om det växer fleråriga perenner eller mossa på odlingsområdet.

Gravar som konstateras vara oskötta och deras gravvårdar behandlas på det sätt som församlingen och den kyrkliga samfälligheten har fastställt. I textrutan invid presenteras god praxis i fråga om behandlingen av oskötta gravar.

En grav som återbördats till församlingen och den kyrkliga samfälligheten kan överlåtas på nytt under förutsättning att fredningstiden för graven har löpt ut, och att graven av någon annan orsak inte är värd att bevara – till exempel att den är en kulturgrav, tillhör en framstående person eller är försedd med ett betydande minnesmärke. Mer information i Museiverkets publikation 'Hautausmaiden inventointiopus' (guide för inventering av begravningsplatser).

I en skötselplan som är specifik för en församling och en begravningsplats preciseras vid behov sådant som fastställs i begravningsväsendets reglemente och dispositionsplanen för begravningsplatsen, såsom uppföljning och utmärkning av oskötta gravar, avlägsnande, hantering och återanvändning av gravvårdar och kantstenar samt kommunikationen till församlingsmedlemmarna och innehavarna av gravrätter.

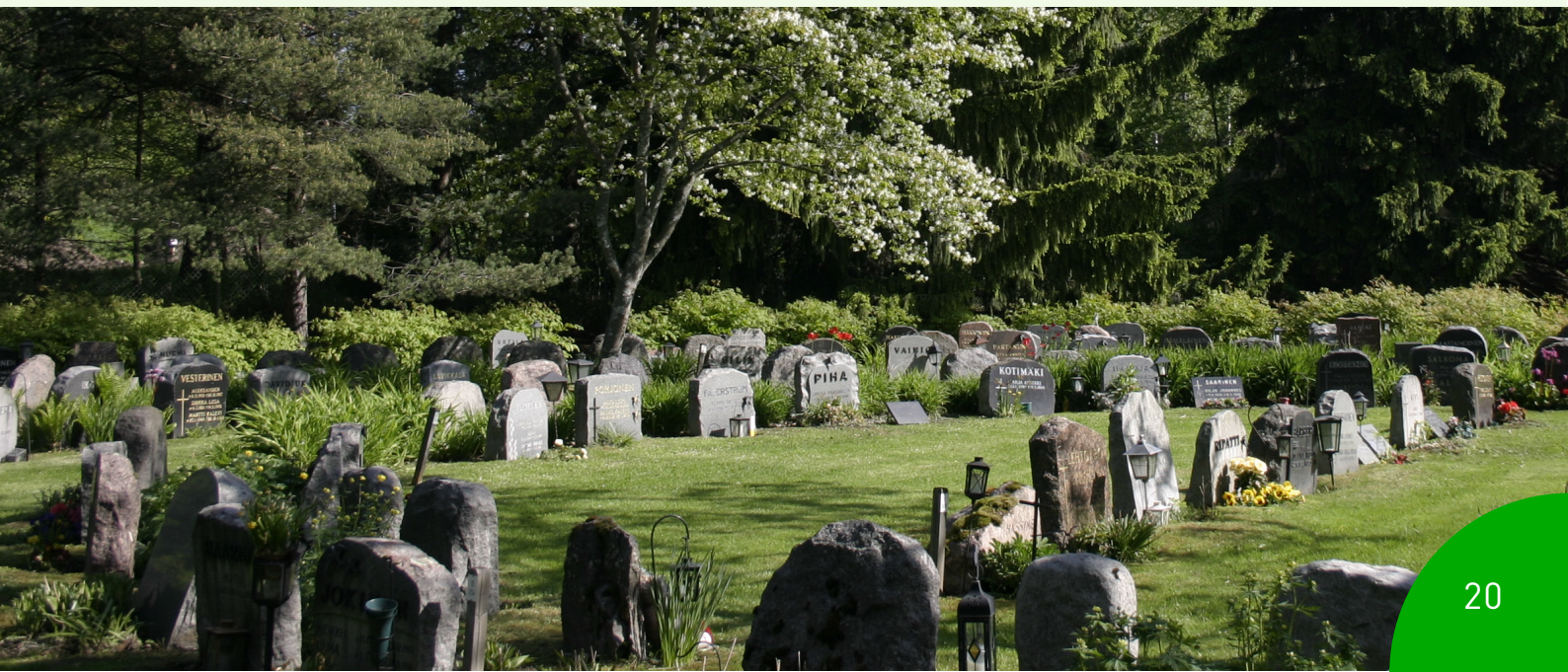

God praxis vid hantering av oskötta gravar

- Tydliga kriterier för en oskött grav fastställs och meddelas till församlingsmedlemmarna och innehavarna av gravrätter.
- Skicket på oskötta gravar följs upp, och den försummade skötseln bekräftas exempelvis genom fotografering eller med andra metoder.
- Fungerande praxis för hur man kommunicerar och informerar om försummad gravskötsel till innehavaren av gravrätten fastställs. I informationen följs bestämmelserna i kyrkolan (3 kap. 33 § 3 mom. och 10 kap. 26 §).
- Det fastställs hur länge en gravvård bevaras på graven efter att gravrätten har förklarats förverkad på grund av försummad gravskötsel. Den som innehar gravrätten ska erbjudas tillfälle att avlägsna gravvården (begravningslagen, 5 kap. 14 §).
- De oskötta gravarna och gravvårdarna på dem inventeras innan dessa avlägsnas och gravarna upplåts för ny användning. Vid inventeringen används Museiverkets guide för inventering av begravningsplatser, Hautausmaiden inventointiopas, och expertisen vid museerna med regionalt ansvar. En grav kan vara värdefull på grund av till exempel personhistorien eller att den har en betydande gravvård.
- Det fastställs hur länge gravvårdar som avlägsnats från gravar ska lagras innan de hanteras vidare.

Återvinningen eller återanvändningen av avlägsnade gravvårdar planeras exempelvis på följande sätt:

- Kant- och grundstenar från gravar kan återanvändas i andra konstruktioner på begravningsplatsen.
- I inventeringen kan konstateras att gravstenar som ska bevaras kan slipas och överlåtas för återanvändning.
- Gravvårdar av sten som inte kan återanvändas transporteras bort och krossas maskinellt, varvid stenmaterialet kan återanvändas i form av kross. Krossningen säkerställer dessutom att den avlidnes namn samt födelse- och dödsdatum inte kan läsas på olämpliga ställen.
- Vid förstörelse av gravvårdar av metall, trä eller andra material följs avfallslagen (646/2011) och statsrådets förordning om avfall (978/2021).
- Allmänna principer för informeringen om oskötta gravar samt återanvändningen och återvinningen av gravvårdar fastställs.

FÖRFARINGSSÄTT VID GRAVSÄTTNING

Arbeten som utförs i samband med gravsättning, såsom grävarbeten och mellanlagring av jordmassor, kan tillfälligt försämra det allmänna utseendet samt säkerheten på begravningsplatsen. En tillfällig olägenhet för intilliggande gravar är inte något hinder för att öppna en grav.

I samband med en kistbegravning avlägsnas gravvårdarna eller andra konstruktioner på graven för gravsättningen enligt den tidsplan som församlingen och den kyrkliga samfälligheten har fastställt. Man kommer överens om uppgifterna och kostnaderna för dem med den person som ansvarar för begravningsarrangemangen.

Graven grävs på den plats som anvisats på gravkartan, och dess bredd och djup bestäms enligt storleken på kistan så att det finns tillräckligt med utrymme för att kistan ska kunna sänkas i vågrätt läge till gravens botten.

De jordmassor som uppstår i samband med grävandet av graven hanteras på det sätt som församlingen och den kyrkliga samfälligheten har fastställt. Man ägnar särskild uppmärksamhet åt platsen för mellanlagringen av jordmassorna så att de inte stör den övriga användningen av begravningsplatsen eller medför några säkerhetsrisker. Utöver detta säkerställs att jordmassorna inte hamnar utanför begravningsplatsens område. Kvarlevor efter en tidigare begravd avliden som blir synliga när graven grävs skyddas under grävningen och läggs därefter på gravens botten, där de täcks över.

Efter gravsättningen fylls graven med jordmassorna, som packas, och gravens yta jämnas ut och formas samt området planteras och snyggas upp på det sätt som krävs. Gravvården monteras på det sätt som begravningsväsendet har fastställt så att den inte äventyrar säkerheten eller orsakar olägenhet för underhållsarbetet på begravningsplatsen.

I en skötselplan som är specifik för en församling och en begravningsplats preciseras vid behov sådant som fastställs i begravningsväsendets reglemente och dispositionsplanen för begravningsplatsen, såsom tillvägagångssätten vid grävning, fyllning och färdigställande av gravar samt hantering av jordmassor.

GODKÄNNANDE OCH IBRUKTAGANDE AV SKÖTSELPLANEN FÖR BEGRAVNINGSPLATSER

Kyrkofullmäktige fattar beslut om att godkänna skötselplanen om ärendet inte har delegerats vidare.

Godkännandet kan delegeras till kyrkorådet om ärendet nämns i förvaltningsstadgan.

Ibruktagande av skötselplanen förutsätter ett beslut om penninganvändningen. Därför är det viktigt att få ett godkännande av skötselplanen från förtroendepersonerna, det vill säga direktionen, kyrkorådet eller kyrkofullmäktige.

2 UNDERHÅLLSKLASSIFICERING OCH KVALITETSKRAV

UNDERHÅLLSKLASSIFICERINGEN AV GRÖNOMRÅDEN (RAMS) I KORTHET

Begravningsplatserna klassificeras enligt Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kun-nossapitoluokitus RAMS'. Utgångspunkterna för underhållsklassificeringen av ett grönområde är områdets egenskaper, användningsändamål och användare samt de kvalitets- och kostnads-mål som satts upp för underhållet. Underhållsklassen beskriver således det allmänna intrycket av ett område, dess användning och kvalitetsnivån på underhållet av det.

På valet av underhållsklass inverkar naturförhållandena på området, områdets ställning i stads-bilden, vilka verksamhets- och ekosystemtjänster det producerar samt områdets ändamål och byggnadsgrad. Därtill inverkar kvalitetsmålet för och intensiteten på underhållet samt de kost-nader som man förbinder sig till inom underhållet på valet. När underhållsklassen fastställs är man för varje område tvungen att fundera över viktningen mellan de ovanstående faktorerna och vilka resurser som finns tillgängliga.

Enligt underhållsklassificeringen av grönområden delas områdena in i tre huvudklasser:

- **R** Anlagda grönområden
- **A** Öppna grönområden
- **M** Skogsområden.

Varje huvudklass delas in i 4–5 underklasser efter användningen och intensiteten på underhållet av grönområdet. Underklasserna presenteras i tabellen invid.

Huvudklasserna kompletteras därtill av klasserna:

- **S** Skyddsområden
- **x** Områden som genomgår ändrad markanvändning
- **P** Renhållningsklassificering.

Anlagda grönområden inkluderar olika parker, skvärrer, utomhusområden vid fastigheter, be-gravningsplatser, takträdgårdar, gröna trafikområden samt grönområden för motion, lek och andra specifika ändamål som finns i stads- och tätortsstrukturen. Målet för underhållet är att antingen bibehålla området i ett skick som överensstämmer med den ursprungliga planen eller utveckla det enligt den objektspecifika skötsel- och användningsplanen.

Till **öppna grönområden** räknas ängar och fält inuti eller i utkanten av stads- och tätortsstruk-turen som bildats antingen naturligt eller skapats av människan. Målet för underhållet är att främja arternas mångfald på området och bibehålla områdets öppna karaktär samt säkerställa att området tål det slitage som användningen orsakar.

Skogsområden är områden inuti, i utkanterna av eller längre bort från stads- och tätortsstruk-turen vilka täcks av träd och kännetecknas av naturlig busk- och undervegetation, som varierar efter skogstypen och biotopen. Målet för skötseln av skogsområdena är att säkerställa livskraften, växtkraften, förnyelseförmågan, mångfalden och växthälsan hos trädbeståndet, den övriga skogsvegetationen och jordmånen samt de mål som ägaren satt upp för skogen.

2 UNDERHÅLLSKLASSIFICERING OCH KVALITETSKRAV

Skyddsområden är områden med skyddade naturobjekt som föreskrivits genom lagstiftning, en förordning eller ett beslut av statsrådet, ett ministerium, en närings-, trafik- och miljöcentral (NTM-central) eller annan myndighet. Som skyddsområde betraktas även områden med byggnader eller ruiner av sådana som är skyddade enligt lagen om fornminnen, samt fredade fasta forn lämningar om områdena kan anses vara objekt med områdeskaraktär. Ett skyddsområde kan också vara ett område som skyddats genom ett beslut av markägaren eller något annat beslut. Målet för underhållet av skyddsområden är att trygga arternas och naturtypernas mångfald samt sörja för att bibehålla värdet för nationallandskap, kulturarv, rekreations- och utflyktsområden eller andra speciella värden som ska skyddas.

Områden som genomgår ändrad markanvändning är områden som i en general- eller detaljplan har anvisats för byggnation eller som påverkas av byggnation. Målet för underhållet av dessa områden är att förbereda växtligheten för den framtida användningen, så att den växtlighet som ska bevaras på området är livskraftig även efter de förändringar som byggandet orsakar.

Med hjälp av **renhållningsklassificeringen** av grönområden fastställs intensiteten på renhållningen och graden av renlighet som man försöker uppnå med tanke på det allmänna intrycket av området. Renhållningsklassificeringen av grönområden fungerar som en självständig klassificering.

Grönområdets ägare bestämmer underhållsklassen för området eller huruvida det inkluderar flera områden som hör till olika underhållsklasser. Underhållsklassen kan även ändras i enlighet med utvecklingen av grönområdet och dess livscykel. Under garantitiden efter att grönområdet färdigställts kan man till exempel följa en underhållsklass som kräver ett intensivare underhåll och efter garantitiden ändra underhållsklassen till en som kräver mindre intensivt underhåll. Även i fråga om ett grönområde som man vill utveckla till exempel från ett öppet grönområde till ett mer skogigt grönområde kan man genom en ändring av underhållsklassen styra utvecklingen av området.

RAMS-klassificeringen beskrivs i sin helhet i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020'.

Motsvarigheten till underhållsklassificeringen av grönområden (RAMS-klassificeringen) enligt den gamla skötselklassificeringen av grönområden (ABC-klassificeringen) presenteras på Grönmiljöförbundets webbplats (<https://www.vyl.fi/ohjeet/kunnossapitoluokitus/vastaavuus/>).

2 UNDERHÅLLSKLASSIFICERING OCH KVALITETSKRAV

TABELL 1: Underhållsklasser för grönområden.

HUVUDKLASSER	UNDERKLASSER
R Anlagda grönområden	R1 Grönområde med speciella värden R2 Bruksgrönområde R3 Grönområde för rekreation R4 Gröna skydds- och övergångsområden
A Öppna grönområden	A1 Äng med speciella värden A2 Äng för rekreation A3 Landskapsäng A4 Öppet område A5 Landskapsåker
M Skogsområden	M1 Skog med speciella värden M2 Närskog M3 Skogsområde för rekreation M4 Skogsområde med skyddsfunktion M5 Produktiv skogsmark
KLASSER SOM KOMPLETTERAR HUVUDKLASSERNA	UNDERKLASSER
S Skyddsområden	Inga underklasser
x Områden som genomgår ändradmarkanvändning	Rx Ett område som genomgår ändring men utseendet förblir detsamma som i det byggda grönområdet Ax Ett område som genomgår ändring men utseendet förblir detsamma som i det byggda grönområdet Mx Ett område som genomgår ändring men utseendet förblir detsamma som i det byggda grönområdet
P Renhållningsklassificering för grönområden	P1 Dagligen (mån-lör) P2 Arbetsdagar (mån-fre) P3 Per vecka (3 gånger/vecka) P4 Per vecka (2 gånger/vecka) P5 Per vecka (1 gång/vecka) P6 Varje månad P7 Årligen (Obs! Renhållning under vintern samt på söndagar och helgdagar ska överenskommas separat.)

KLASSIFICERING AV BEGRAVNINGSPLATSER ENLIGT RAMS

Begravningsplatser delas i regel in i grönområden med speciella värden (R1), bruksgrönområden (R2) och närskogar (M2).

Grönområden med speciella värden (R1) är grönområden som är högklassigt byggda av material av hög kvalitet. De är särskilt värdefulla med tanke på trädgårdskulturen, trädgårdskonsten,

2 UNDERHÅLLSKLASSIFICERING OCH KVALITETSKRAV

kulturarvet, arkitekturen eller andra särdrag som markägaren har fastställt. För att ett område ska klassas som ett grönområde med speciella värden krävs att det speciella värdet och grunden för det har fastställts. Målet för skötseln av grönområden med speciella värden är att säkerställa platsens särpräglade utseende med avseende på arkitekturen, historien, trädgårdskonsten och kulturen. I underhållsarbetet följs objektspecifika användnings- och skötselplaner, skyddsbestämmelser samt anvisningar som beställaren eller ägaren separat har utarbetat. Skötseln är intensiv, och skötselåtgärder utförs dagligen på området. Hjaltegravar klassas som grönområden med speciella värden.

Bruksgrönområden (R2) är delar av grönområden som reserverats för gång- och cykelleder samt motion, lek och specifika funktioner. Målet för skötseln av ett bruksgrönområde är att området ska vara mångsidigt, trivsamt, säkert, användarvänligt och välfungerande. Majoriteten av begravningsplatserna klassas som bruksgrönområden.

Närskogar (M2) är skogar i den omedelbara närheten av bostadsområden som används dagligen. I dessa är markslitage till följd av användningen typiskt, och undervegetationen kan förändras eller försvinna helt och hållet på grund av den mänskliga aktiviteten. Målet för skötseln av närskogarna är att de ska vara mångsidiga, säkra, trivsamma och användarvänliga områden. Dessutom är målet ett trädbestånd med lång livscykel och som är landskapsmässigt representativt. Säkerheten hos växtligheten, konstruktionerna, möblerna, utrustningen och anordningarna kontrolleras regelbundet. Användning som orsakar slitage styrs till beläggningar som tål slitage, såsom stigar och spångar. Skogsbegravningsplatser hör till en underklass till närskogar, det vill säga parkskogar (M2.1). Parkskogar har ett centralt läge i tätorter och används flitigt. Parkskogar sköts aktivt. Undervegetationen är klart förändrad och marken kan vara sliten. I parkskogar kan förekomma även planterade ädelträd eller utländska trädslag.

Inom en begravningsplats kan underhållet av separat definierade områden preciseras även för övriga underhållsklasser på följande sätt:

- Gröna skydds- och övergångsområden (R4): De delar av en begravningsplats som fungerar som övergångsområden mellan byggd miljö och naturlig miljö.
- Äng med speciella värden (A1): Ängliknande delar av en begravningsplats som är särskilt viktiga och värdefulla med tanke på landskapets eller kulturarvets värden, naturens mångfald eller andra särskilda värden. En del av en begravningsplats som klassas som en äng med speciella värden kan vara till exempel ett objekt med kulturbiotop eller ett objekt som efterliknar naturliga växtplatser. För att en del av en begravningsplats ska klassas som en äng med speciella värden förutsätts att det speciella värdet och grunden för det har fastställts.
- Landskapsäng (A3): Ängliknande delar av en begravningsplats genom vilka den naturliga växtlighetens mångfald och det öppna kulturlandskapet bevaras.
- Skog med speciella värden (M1): Skogiga delar av en begravningsplats som är särskilt viktiga och värdefulla med tanke på skogslandskapets eller skogskulturarvets värden, skogsnaturens mångfald eller andra särskilda värden. För att en del av en begravningsplats ska klassas som en skog med speciella värden förutsätts att det speciella värdet och grunden för det har fastställts.
- Skogsområde med skyddsfunktion (M4): Skogiga delar av en begravningsplats som ligger mellan begravningsplatsen och olika funktioner som orsakar störningar, till exempel bosättning, trafikleder och industrianläggningar.
- Skyddsområde (S): delar av en begravningsplats som är skyddad genom lagstiftning, en förordning eller ett myndighetsbeslut.

TILLÄMPNING AV RENHÅLLNINGSKLASSIFICERINGEN AV GRÖNOMRÅDEN PÅ BEGRAVNINGSPLATSER

Renhållningsklassificeringen av grönområden kompletterar den egentliga underhållsklassificeringen (RAMS-klassificeringen). Med hjälp av den bestämmer grönområdets ägare kvalitetsnivån på renhållningen och antalet renhållningsåtgärder. Renhållningsklassificeringen är således inte bunden till någon viss huvud- eller underklass inom underhållet, utan grönområdets ägare kan valfritt bestämma renhållningsklassen.

Vid planeringen och tillsynen av renhållningen beaktas bland annat graden av nedskräpning på området, behovet av mängder besökare och de allmänna kvalitetsmålen för den valda underhållsklassen. Grönområdets ägare och serviceproducenten bestämmer tillsammans graden av nedskräpning per objekt.

Renhållningsklassificeringen av grönområden beskrivs i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020'.

KVALITETSKRAV FÖR UNDERHÅLL AV BEGRAVNINGSPLATSER

De allmänna kvalitetskraven på underhållet av grönområden beskrivs i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'. I arbetsbeskrivningen beskrivs de kvalitetskrav som är desamma från projekt till projekt, så att de inte behöver förklaras på nytt varje gång. Genom att i projektets dokument hänvisa till arbetsbeskrivningen kan parterna genomföra kraven i den.

I arbetsbeskrivningen beskrivs konstruktionens allmänna utseende, dess prydlighet och övriga eventuella kvalitetskrav enligt underhållsklass.

Grundidén i **del 3 Underhåll av begravningsplatser** i denna publikation är att de arbetsuppgifter som anknyter till underhållet av en begravningsplats, det vill säga skötsel, reparation och drift, i regel genomförs enligt arbetsbeskrivningen samt att endast de saker som kompletterar eller avviker från kraven i arbetsbeskrivningen presenteras.

KVALITETSKONTROLL AV UNDERHÅLL AV BEGRAVNINGSPLATSER

Med kvalitetskontroll avses de kontroller, mätningar och bekräftelsemetoder som utförs i samband med egenkontrollen, överlåtelsekontroller och kvalitetsrundor och som syftar till att säkerställa att kvalitetskraven på underhållet uppfylls.

2 UNDERHÅLLSKLASSIFICERING OCH KVALITETSKRAV

På kvalitetsrundorna kontrolleras kvaliteten på underhållet av objektet. Ägaren och/eller beställaren bestämmer hur kvalitetsrundan genomförs. I kvalitetsrundan kan till exempel ägaren och/eller beställaren, en extern kvalitetskontrollant, entreprenören för eller producenten av underhållet delta, antingen tillsammans eller var för sig.

Av de olika planer, promemorior, protokoll, beräkningar, resultat av kvalitetsmätningar och -prover samt varudeklarationer för olika material som uppkommer inom underhållet är det skäl att bevara en del även efter att arbetet har färdigställts. Det projektspecifika dokumentarkiv eller den projektspecifika filmapp som sammanställs av detta material i samband med kvalitetskontrollen kallas kvalitetssäkringsdokument, som upprätthålls och överlämnas till ägaren och/eller beställaren när underhållet är slutfört.

Kvalitetskontroll av underhåll

Saker att beakta vid kvalitetskontroll av underhållet av en begravningsplats:

- det allmänna utseendet på begravningsplatsen, dess växtlighet, konstruktioner, möbler och utrusning samt hur dessa motsvarar kraven för underhållsklassen
- förekomst av karantän- eller kvalitetsskadegörare eller invasiva främmande växter
- huruvida mottaget material är planenligt samt materialets användbarhet
- huruvida leverantören av växtmaterialet är införd i Livsmedelsverkets plantmaterialregister
- växtmaterialens hälsa, handelsduglighet, märkningar och medföljande dokument (bl.a. växtpass)
- dokumentering av de använda mängderna av olika material (bl.a. bokföring av kemikalier).

I publikationen 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' beskrivs dessutom mer detaljerade krav för kvalitetskontrollen separat för varje skötselåtgärd.

MILJÖKONSEKVENSER AV UNDERHÅLL AV BEGRAVNINGSPLATSER

Miljökonsekvenserna av underhållet av grönområden beskrivs i Grönmiljöförbundet rf:s arbetsbeskrivning 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

I fråga om miljökonsekvenserna av underhållsåtgärder ägnas uppmärksamhet åt bland annat

- hanteringen av buller-, damm- och avgasutsläpp (punkt 60003.1 i arbetsbeskrivningen)
- hanteringen av organiskt avfall (punkt 60003.2 i arbetsbeskrivningen)
- hanteringen av kemikalier (punkterna 60003.3.1–60003.3.5 i arbetsbeskrivningen)
- hanteringen av vatten på byggarbetsplatser (punkt 60003.4 i arbetsbeskrivningen)
- förhindrandet av att marken packas samman (punkt 60003.5 i arbetsbeskrivningen)
- minskningen av vattenförbrukningen (punkt 60003.6 i arbetsbeskrivningen).

Därtill ställs krav på olika skötselåtgärder som syftar till att främja positiva miljöeffekter.

När man funderar över miljökonsekvenserna av underhållet av en begravningsplats är det en god idé att även närma sig frågan utifrån valet av underhållsklass. Ju effektivare skötsel de valda underhållsklasserna kräver, desto större är i allmänhet även miljökonsekvenserna. En mångsidig användning av underhållsklasserna gör det möjligt att placera sådana underhållsklasser som kräver effektiv skötsel i till exempel de delar av begravningsplatsen som används mest eller är särskilt värdefulla. I utkanterna av begravningsplatsen kan sådana underhållsklasser väljas som inte kräver effektiv skötsel, utan tillåter bland annat att en varierande naturlig växtlighet utvecklas.

Även valet av växter på begravningsplatsen har betydelse för miljökonsekvenserna av underhållet av begravningsplatsen. Gräsmattor och växtlighetsgrupper som kräver regelbunden bevattning eller annan regelbunden skötsel har i allmänhet större miljökonsekvenser än till exempel områden med humusformen mår och ängsliknande växtlighetsområden som kräver mindre skötsel. Det är dock värt att komma ihåg att man genom ett mångsidigt urval av växter skapar en estetisk, varierande, trivsamt och traditionsrik kulturmiljö på begravningsplatsen. Vid valet av växter ska även andra faktorer än endast miljökonsekvenserna av skötseln beaktas.

3 UNDERHÅLL

MÅL FÖR UNDERHÅLL AV BEGRAVNINGSPLATSEN

Målet för underhållet av begravningsplatsen, det vill säga skötsel, reparation och drift av olika system, är att säkerställa att begravningsplatsen fungerar, är trivsamt, estetiskt och säkert samt att dess allmänna intryck överensstämmer med den valda underhållsklassen eller -klasserna. Utöver detta säkerställs att begravningsplatsens kulturvärden bevaras och stärks med hjälp av underhållsåtgärder.

En begravningsplats är i huvudsak avsedd för begravning och till följd av gravsättning kan säkerheten, funktionen och trivselt på begravningsplatsen tillfälligt försämrats. Tinad jord som uppstår vid gravgrävning på vintern kan se oestetisk ut mot ett omgivande vitt snötäcke. Vid begravning i sandig jord kan graven rasa på ett stort område och tillfälligt även orsaka olägenhet för säkerheten och helgden vid intilliggande gravar. **En tillfällig olägenhet för intilliggande gravar är inte något hinder för att öppna en grav** enligt reglementet för begravningsväsendet.

Genom att planera så att skötsel- och reparationsåtgärderna samt driften av systemen på begravningsplatsen utförs i rätt tid och med rätt arbetsmetoder uppnås de mål som satts upp för underhållet. I denna del (3) beskrivs följande delområden inom underhållet av en begravningsplats:

- skötselåtgärder
- allmänna kvalitetsmål för skötselåtgärderna
- kvalitetskontroll av skötselåtgärderna
- preciseringar av arbetsmetoderna
- tidsanvändning och resurser som behövs för skötselåtgärderna
- arbetsuppgifter som avtalas separat (bl.a. reparationer)
- andra saker att beakta i planeringen och genomförandet av skötseln.

KVALITETSAVVIKELSER I UNDERHÅLL AV BEGRAVNINGSPLATSEN

När det gäller kvalitetsavvikelser i underhållet av en begravningsplats följs följande krav och anvisningar som beskrivs i Grönmiljöförbundet rf:s arbetsbeskrivning 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

Krav

I grönområden med speciella värden (R1), på ängar med speciella värden (A1) och i skogar med speciella värden (M1) förekommer endast lite kvalitetsavvikelser inom underhållet och de åtgärdas omedelbart.

I bruksgrönområden (R2), på landskapsängar (A3) och i närskogar (M2) kan det under korta perioder förekomma kvalitetsavvikelser i underhållet och de åtgärdas så snabbt som möjligt.

I gröna skydds- och övergångsområden (R4) och skogsområden med skyddsfunktion (M4) kan det förekomma kvalitetsavvikelser i underhållet som inte äventyrar användningen eller säkerheten. De åtgärdas i enlighet med uppgifts- eller produktkortet för underhållet eller på det sätt som överenskommit separat med ägaren och/eller beställaren.

Avvikelser som orsakar fara åtgärdas omedelbart. Fel som äventyrar säkerheten märks omgående ut med varningsskyltar samt varnings- och avstängningsanordningar.

Det förekommer inga orapporterade fel eller avvikelser.

Anvisning

Fel och avvikelser rapporteras utan dröjsmål till objektets ägare eller beställaren.

Som avvikelser betraktas även 'överskötsel' av växtplanteringar, till exempel:

- överdrivet avlägsnande av vissna blomställningar, växtavfall och murkna träd i anlagda grönområden (R) om det i planerna inte har fastställts att de ska avlägsnas
- skötsel av ängsvegetation på samma sätt som gräsmattor och överdrivet avlägsnande av murkna träd i öppna grönområden (A) om det i planerna inte har fastställts att de ska avlägsnas
- överdrivet avlägsnande av murkna träd, undervegetation och klenträäd i skogar (M) om det i planerna inte har fastställts att de ska avlägsnas.

Tidsbestämningarna 'omedelbart', 'så snabbt som möjligt' och 'utan dröjsmål' som nämns i kraven preciseras vid behov i de projektspecifika avtalshandlingarna eller i uppgifts- eller produktkortet för underhållet.

ALLMÄNT UNDERHÅLL AV BEGRAVNINGSPLATSEN

Det allmänna underhållet av en begravningsplats omfattar följande uppgifter:

- vinterunderhåll
- renhållning
- underhåll av konstruktioner, utrustning, möbler och anordningar
- skötsel av växtligheten (bl.a. gräsmattor, områden med mår, säsongsväxter, rabattrosor, lök- och knölväxter, perenner, buskar, klängväxter samt träd)
- skötsel av öppna grönområden, det vill säga ängsliknande områden
- skötsel av skogsområden
- avlägsnande av invasiva främmande växter
- skötsel av dynamiska planteringar
- konditions- och säkerhetsgranskningar och säkerhetsinventeringar
- underhåll och drift av olika system (bl.a. belysnings-, avisnings-, dagvatten-, vattenförsörjnings-, bevattnings-, övervaknings- och larmsystem).

Uppgifternas innehåll beskrivs mer i detalj i TABELLERNÄ 1–10. Varje församling och kyrklig samfällighet ändrar och kompletterar tabellernas innehåll efter sina egna behov.

3 UNDERHÅLL

TABELL 1. Vinterunderhåll av begravningsplatsen, mall. Varje församling och kyrklig samsällighet ändrar och kompletterar tabellens innehåll efter sina egna behov.

1. VINTERUNDERHÅLL AV BEGRAVNINGSPLATSEN
Skötselåtgärder
Förberedande åtgärder för vinterunderhållet (bl.a. markering med snökäppar) Snöröjning (bl.a. plogning, slungning, snöröjning för hand, avlägsnande av snösörja och is från gallret till dagvattenbrunnar, lastning och bortförsel av snö) Halkbekämpning (bl.a. sandning. OBS! Se även TABELL 10, Underhåll och drift av begravningsplatsens system , punkten Avisningssystem) Avlägsnande av sandningssand och dammbindning (bl.a. tvätt och borstning).
Allmänna kvalitetskrav för skötselåtgärderna
Kvalitetskraven för vinterunderhållet överensstämmer i tillämpliga delar med punkt 61100 Viheralueiden lumen poisto ja liukkaudentorjunta (snöröjning och halkbekämpning i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.
Kvalitetskontroll
I kvalitetskontrollen följs kraven i punkt 61000.1 Viheralueiden talvihoidon laadunarviointi (kvalitetskontroll av vinterunderhållet i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' i tillämpliga delar. Alltid innan en förrättning börjar kontrolleras att passagerna i kyrkor, kapell, församlingshus och fastigheter samt gångarna på begravningsplatser är framkomliga, tillgängliga och säkra. Kvaliteten på vinterunderhållet och områdenas säkerhet kontrolleras regelbundet vid sidan om övriga underhållsåtgärder under vintersäsongen.
Arbetsmetoder och tillvägagångssätt
Halka bekämpas genom sandning med till exempel makadam. Kemisk bekämpning av halka tillämpas inte. Sandningssanden avlägsnas från beläggningar, gräsmattor, växtplanteringar och separat överenskomna ängsområden i samband med vårstädningen. Separat överenskomna minnesmärken täcks planenligt för vintern. Separat överenskomna vattenbehållare och -konstruktioner töms på vatten i samband med den övriga höststädningen på området.
Resurser och tidsanvändning för skötselåtgärderna
Vinterunderhåll på vardagar: som eget arbete/entreprenörsarbete Vinterunderhåll på helger: som eget arbete/entreprenörsarbete Vinterunderhåll på söckenhelger: som eget arbete/entreprenörsarbete Lastning och bortförsel av snöhögar: som eget arbete/entreprenörsarbete Snöjour på helger: som eget arbete/entreprenörsarbete
Arbetsuppgifter som avtalas separat
Snöröjning och halkbekämpning på passager som leder från gångar till gravar Snöröjning på minnesplatser Snöjour på helger Snöhögar och platser för högar Uppdatering av skötseluppgifterna i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet)
Övrigt att beakta i planeringen av underhållet samt i underhållet
Utnyttjande av informationen i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet) i planeringen av underhållet Separat överenskomna gångar och trappor omfattas av vinterunderhållet Snöhögar placeras på säkra ställen

TABELL 2. Renhållning och avfallshantering på begravningsplatsen, mall. Varje församling och kyrklig samfällighet ändrar och kompletterar tabellens innehåll efter sina egna behov.

2. RENHÅLLNING OCH AVFALLSHANTERING PÅ BEGRAVNINGSPLATSEN

Skötselåtgärder

Avlägsnande av skräp (bl.a. skräpplockning, tömning av sopkärl, efter jordfästningar insamling av blommor och blomsterarrangemang som lämnats på gravar och platser för blomsternedläggning)

Renhållning av beläggningar

Renhållning av möbler, utrustning och skydd

Renhållning av vattebehållare och -konstruktioner

Avlägsnande av klotter

Vårstädning av begravningsplatsen

Höststädning av begravningsplatsen.

Allmänna kvalitetskrav för skötselåtgärderna

Kvalitetskraven för renhållningen överensstämmer i tillämpliga delar med punkt **62000 Viheralueiden puhtaanaapito** (renhållning av grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

Kvalitetskontroll

I kvalitetskontrollen följs kraven i punkt **62000.1 Viheralueiden puhtaanaapidon laadunarviointi** (kvalitetskontroll av renhållningen i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' i tillämpliga delar.

Prydligheten och säkerheten i områden utanför kyrkor, kapell, församlingshus och fastigheter samt på begravningsplatser kontrolleras alltid före förrättningar i de områden där förrättningen eller verksamheten ordnas.

Kvaliteten på renhållningen och områdenas säkerhet kontrolleras regelbundet vid sidan om övriga underhållsåtgärder.

Arbetsmetoder och tillvägagångssätt

De blommor och blomsterarrangemang som lämnats på gravar efter jordfästningar avlägsnas enligt reglementet för begravningsväsendet.

I samband med vårstädningen avlägsnas gravljus och -lyktor för engångsbruk, granris och ljung samt andra vinterdekorationer från gravarna.

Minnesplatser och områden för gemensamma minnesmärken:

- nedbrunna gravljus för engångsbruk och trasiga prydnadsföremål avlägsnas varje vecka

- gångar och områden med stenläggning putsas

- krukväxter och snittblommor samt andra blomsterarrangemang och minnesblommor som blivit dåliga avlägsnas.

3 UNDERHÅLL

2. RENHÅLLNING OCH AVFALLSHANTERING PÅ BEGRAVNINGSPLATSEN

Resurser och tidsanvändning för skötselåtgärderna

Skräp avlägsnas från området i enlighet med **renhållningsklassificeringen av grönområden:**

- P1 Dagligen (mån-lör): en gång om dagen
- P2 Arbetsdagar (mån-fre): en gång om dagen
- P3 Per vecka: tre (3) gånger i veckan
- P4 Per vecka: två (2) gånger i veckan
- P5 Per vecka: en gång i veckan
- P6 Varje månad: en gång i månaden
- P7 Årligen: en gång om året.

Bundna beläggningar putsas i enlighet med **renhållningsklassificeringen av grönområden:**

- P1 Dagligen (mån-lör): en gång om dagen
- P2 Arbetsdagar (mån-fre): en gång i veckan
- P3 Per vecka: två (2) gånger i månaden
- P4 Per vecka: två (2) gånger i månaden
- P5 Per vecka: en gång i månaden
- P6 Varje månad: avtalas separat
- P7 Årligen: avtalas separat.

Bundna beläggningar rengörs i enlighet med **renhållningsklassificeringen av grönområden:**

- P1 Dagligen (mån-lör): en gång per sommar
- P2 Arbetsdagar (mån-fre): en gång per sommar
- P3 Per vecka: en gång per sommar
- P4 Per vecka: en gång per sommar
- P5 Per vecka: avtalas separat
- P6 Varje månad: avtalas separat
- P7 Årligen: avtalas separat.

Rengöring av möbler och avlägsnande av klotter utförs i enlighet med **renhållningsklassificeringen av grönområden:**

- P1 Dagligen (mån-lör): vid behov en gång om dagen
- P2 Arbetsdagar (mån-fre): vid behov en gång i veckan
- P3 Per vecka: vid behov en gång i veckan
- P4 Per vecka: vid behov en gång i veckan
- P5 Per vecka: vid behov en gång i månaden
- P6 Varje månad: vid behov en gång i månaden
- P7 Årligen: avtalas separat.

Möbler tvättas i enlighet med **renhållningsklassificeringen av grönområden:**

- P1 Dagligen (mån-lör): en gång i månaden
- P2 Arbetsdagar (mån-fre): tre (3) gånger per sommar
- P3 Per vecka: två (2) gånger per sommar
- P4 Per vecka: två (2) gånger per sommar
- P5 Per vecka: en gång per sommar
- P6 Varje månad: vid behov en gång per sommar
- P7 Årligen: avtalas separat.

Anvisning

Med sommarsäsong avses den period då marken inte är frusen och sommarunderhållet utförs. Perioden infaller mellan april och oktober. Sommarsäsongens tidpunkt varierar i olika delar av landet, och lokalt definieras perioden i avtalshandlingarna.

Med möbler avses i renhållningsklassificeringen av grönområden lekredskap, träningsutrustning för utomhusbruk, utemöbler, skärmtak, anslags- och infotavlor samt andra möbler och annan utrustning i grönområden.

2. RENHÅLLNING OCH AVFALLSHANTERING PÅ BEGRAVNINGSPLATSEN

Arbetsuppgifter som avtalas separat

Bortskaffande av farligt avfall (bl.a. beställs av företag som hanterar farligt avfall eller skickas till anläggningar som tar emot problemavfall).

Uppdatering av skötseluppgifterna i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet)

Övrigt att beakta i planeringen av underhållet samt i underhållet

Utnyttjande av informationen i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet) i planeringen av underhållet

Fastställande av renlighetsklassen för grönområdet (P). Renhållningsklassificeringen av grönområden (P) beskrivs i Grönmiljöförbundet rf:s publikation Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020.

Fastställande av avfallsfraktioner för sopsorteringen (bl.a. trä- och byggavfall, metallavfall, returpapper, returkartong, bioavfall, energiavfall, blandavfall, SER-avfall, dvs. el- och elektronikskrot, samt problemavfall).

Fastställande av lagringsplatser för och ordnande av bokföringen av farligt avfall samt säker hantering av avfallet.

Anvisning

Farligt avfall är bl.a. spillolja, fast oljigt avfall, ackumulatorer, batterier, lysrör, tryckimpregnerat trä, målarfärger, växtskyddsmedel, kemikalier för service och reparationer osv.

Farligt avfall som lagras bokförs, och av bokföringen framgår vem som skaffat det, mängderna av och kvaliteten på det samt vart det har skickats vidare och av vem.

Uppföljning av avfallsmängderna och användning av uppföljningsinformationen i planeringen av avfallshanteringen.

Placering av avfalls- och sorteringspunkter.

Rätt dimensionering av avfallskärl, tidsschema för tömning samt tvätt av dem.

Instruktioner för avfallssortering för begravningsplatsens besökare.

Minskning av avfallsmängderna och möjligheter att återvinna avfall (bl.a. kompostering eller flisning av växtavfall och utnyttjande av överskotts jord).

Anvisning

Till växtavfall hör gräs, löv, kvistar, ris och annat växtbaserat avfall.

Överskotts jord uppstår till följd av gravsättning och underhåll av områden med obunden beläggning.

Mellanlagring och vidare hantering av överskotts jord.

Anvisning

Avfallsjord är överskotts jord som inte kan användas på begravningsplatsen, såsom lera. Överskotts jord från gravområden placeras på begravningsplatsens område. Annan överskotts jord kan transporteras till en jorddeponi.

Rekommendationer till de anhöriga (bl.a. användning av perenner i planteringar och övergång till oljeljus i lykter).

Eventuella vår- och höststädningar för begravningsplatsens besökare (bl.a. räfsningstalko).

3 UNDERHÅLL

TABELL 3. Underhåll av begravningsplatsens konstruktioner, utrustning, möbler och anordningar, mall. Varje församling och kyrklig samfällighet ändrar och kompletterar tabellens innehåll efter sina egna behov.

3. UNDERHÅLL AV BEGRAVNINGSPLATSENS KONSTRUKTIONER, UTRUSTNING, MÖBLER OCH ANORDNINGAR

Skötselåtgärder

Underhåll av konstruktioner (bl.a. torrläggingskonstruktioner, beläggningar och murar):

- avlägsnande av sediment och proppar i torrläggingskonstruktioner
- öppnande av diken och sänkor
- avgränsning, jämning och lagning av beläggningar, tillsättning av fogmaterial, åtgärdande av höjdavvikelser samt ogräsbekämpning.

Underhåll av utrustning, möbler och skydd (bl.a. bänkar, cykelställ, sopkärl, skyltar, uttagsstolpar, inhägnader och skärmtak):

- kontroll av skicket
- uträtning
- underhåll av mekanismer
- lagning av ytor
- avlägsnande av klotter och dekaler
- säsongsändringar och flyttningar
- säkerställande av säkerheten.

Underhåll av anordningar (bl.a. offentliga toaletter):

- kontroll av skicket
- säkerställande av skicket och säkerheten.

Underhåll av övriga konstruktioner, möbler och anordningar samt övrig utrustning (bl.a. vattenbehållare och -konstruktioner).

Dessutom behandlas skötseln av gemensamma minnesmärken, minnesplatser för personer som är begravda på annan ort, konstverk och enskilda gravar under denna rubrik.

Obs! Vinterunderhållet beskrivs i tabell **1. Vinterunderhåll av begravningsplats**. Renhållningen beskrivs i tabell **2. Renhållning och avfallshantering på begravningsplatsen**.

Allmänna kvalitetskrav för skötselåtgärderna

Kvalitetskraven för underhållet av konstruktioner, utrustning, möbler och anordningar överensstämmer i tillämpliga delar med punkt **63000 Viheralueiden rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito** (underhåll av konstruktioner, utrustning, möbler och anordningar i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

Kvalitetskontroll

I kvalitetskontrollen följs kraven i punkt **63000.1 Viheralueiden rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoidon laadunarviointi** (kvalitetskontroll av underhållet av konstruktioner, utrustning, möbler och anordningar i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' i tillämpliga delar.

Kvaliteten på och säkerheten hos underhållet av konstruktioner, utrustning, möbler och anordningar kontrolleras regelbundet vid sidan om övriga underhållsåtgärder.

Arbetsmetoder och tillvägagångsätt

Lösa möbler och lös utrustning sätts i vinterförvar eller flyttas för att inte hindra vinterunderhållet.

Sopkärlens lock hålls fria från snö under vintern.

Sopkärl, cykelställ, skyltar och bänkar i dåligt skick byts till hela.

3 UNDERHÅLL

3. UNDERHÅLL AV BEGRAVNINGSPLATSENS KONSTRUKTIONER, UTRUSTNING, MÖBLER OCH ANORDNINGAR

Resurser och tidsanvändning för skötselåtgärderna

Skador som äventyrar säkerheten åtgärdas omedelbart.
Varje vecka kontrolleras att vattenbehållare och -konstruktioner är rena och fungerar.
Stenar som lossnat från murar av natursten läggs tillbaka så snabbt som möjligt.
Möbler, utrustning och beläggningar rengörs enligt renhållningsklassificeringen (**tabell 2**).

Arbetsuppgifter som avtalas separat

Reparation eller förnyelse, flytt och avlägsnande av konstruktioner, möbler, utrustning, skydd, vattenbehållare och -konstruktioner, bevattningsanordningar osv.
Hantering av jordmaterial som uppstår vid öppnande av öppna diken.
Kemisk bekämpning av ogräs på belagda områden.
Förnyelse av ytbehandlingar.
Graffitiskydd på ytor.
Skötsel av kulturhistoriskt värdefulla minnesmärken.
Tvätt av minnesmärken under sommarsäsongen.
Kemisk dammbindning på obundna beläggningar. Saltning används för dammbindning endast i extrema situationer under långa torrperioder.
Uppdatering av skötseluppgifterna i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet)

Övrigt att beakta i planeringen av underhållet samt i underhållet

Utnyttjande av informationen i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet) i planeringen av underhållet.
Vid skötsel av gravvårdar följs anvisningarna i Museiverkets publikation om skötseln av gravvårdar, 'Hautamuistomerkkien hoito'.
Vid skötsel och iståndsättning av hjältegravar följs anvisningarna i Museiverkets publikation 'Sankarihautausmaiden perinne, hoito ja kunnostus' (Tradition för samt skötsel och iståndsättning av hjältegravar).

3 UNDERHÅLL

TABELL 4. Skötsel av begravningsplatsens växtlighet (anlagda grönområden R), mall.

Varje församling och kyrklig samfällighet ändrar och kompletterar tabellens innehåll efter sina egna behov.

4. SKÖTSEL AV BEGRAVNINGSPLATSENS VÄXTLIGHET (Anlagda grönområden R)
Skötselåtgärder
Skötsel under bygg- och garantitiden (när en entreprenör har byggt begravningsplatsen) Vårstädning Kalkning och gödsling Bevattnings Bekämpning av ogräsväxter och invasiva främmande växter (TABELL 7) Bekämpning av växtsjukdomar och skadegörare Beskrning och uppstädning Avgränsning av planterade områden Höststädning Luftning, vertikalskrning och täckning av gräsmattor Delning av perenner samt lök- och knölväxter. OBS 1! I detta ingår skötsel av gräsmattor och områden med mår samt planteringar av säsongsväxter, rabattrosor, perenner, lök- och knölväxter, buskar, klängväxter samt träd. OBS 2! Med 'uppstädning' avses att nivån på växtlighetsområdets allmänna utseende kvalitetsmässigt överensstämmer med underhållsklassen och/eller renhållningsklassen samt planen. 'Uppstädning' eller 'prydighet' betyder inte automatiskt att till exempel växtavfall måste 'städas' bort från växtplanteringar. Växtavfall kan lämnas och/eller hanteras till exempel genom att man flisar och använder det för att täcka växtunderlaget för planteringar eller som jordförbättringsmedel när det inte avviker från de övriga krav och kvalitetsmässiga mål som bestäms av underhållsklassen. Med 'uppstädning' avses även bortstädning av spår efter skötselarbeten, bortförel av avfall och färdigställande av underhållsobjekt före överlåtelsekontrollen och innan man avlägsnar sig från objektet.
Allmänna kvalitetskrav för skötselåtgärderna
Kvalitetskraven för skötsel av växtligheten överensstämmer i tillämpliga delar med punkt 64200 Rakennettujen viheralueiden kasvillisuusalueiden hoito (Skötsel av växtlighetsområden i anlagda grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.
Kvalitetskontroll
I kvalitetskontrollen följs kraven i punkt 64200.1 Rakennettujen viheralueiden kasvillisuusalueiden kunnossapidon laadunarviointi (kvalitetskontroll av underhållet av växtlighetsområden i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' i tillämpliga delar. Kvaliteten på skötseln av växtligheten kontrolleras regelbundet vid sidan om övriga underhållsåtgärder.
Arbetsmetoder och tillvägagångssätt
Gräsmattan iståndsätts av säkerhetsskäl när kistan eller urnan förmultnar och markytan sjunker. Områden med gräsmattor färdigställs i enlighet med underhållsklassen. Behovet av bevattnings kontrolleras vid varje skötseltillfälle. Särskild uppmärksamhet ägnas åt behovet av bevattnings av säsongsväxter och träd. Säsongsväxter vattnas innan det uppstår tecken på uttorkning. Planteringar med säsongsväxter vattnas varje vecka under hela växtperioden. Säsongsväxter i odlingskärl eller -lådor behöver i allmänhet vattnas oftare än säsongsväxter som växer i marken. Vattnas helst genom att man låter vattnet långsamt sugas upp i växtunderlaget.

3 UNDERHÅLL

4. SKÖTSEL AV BEGRAVNINGSPLATSENS VÄXTLIGHET (Anlagda grönområden R)

Resurser och tidsanvändning för skötselåtgärderna

Reservation för extra arbete efter stormar och blåsigt väder för uppröjning av kvistar och fallna eller lutande träd.

Reservation för arbete med höststädning på områden med många lövträd och/eller lärkträd.

Löv som fallit i grönområden med speciella värden (R1) avlägsnas några gånger i samband med höststädningen och en sista gång när de omgivande växterna har tappat sina löv. I växtlighetsområden i bruksgrönområden (R2) och grönområden för rekreation (3) där växtavfall inte lämnas kvar avlägsnas de fallna löven när de omgivande växterna till största delen har tappat sina löv.

Planteringar av säsongsväxter i grönområden med speciella värden (R1) och planteringar av rabattrosor rensas eller luckras upp en gång i veckan. Planteringar av säsongsväxter i bruksgrönområden (R2) och grönområden för rekreation (3) rensas eller luckras upp varannan vecka.

Växtunderlag utan täckmaterial i planteringar av säsongsväxter och planteringar av rabattrosor luckras i allmänhet upp en gång i månaden i grönområden med speciella värden (R1) samt minst två gånger per växtsäsong i planterade områden i bruksgrönområden (R2) och grönområden för rekreation (R3).

Växtunderlaget i planteringar av säsongsväxter i grönområden med speciella värden (R1) avgränsas varannan vecka under växtsäsongen. Växtunderlaget i planteringar av säsongsväxter i bruksgrönområden (R2) och grönområden för rekreation (R3) avgränsas en gång i månaden under växtsäsongen.

Arbetsuppgifter som avtalas separat

Om skötseln under garantitiden avtalas separat i entreprenadhandlingarna.

Genom att utnyttja en frö- och rotbank för jordmaterial i odlade områden samt biotopbaserade och dynamiska växtlighetsområden som främjar naturens mångfald, fastställs vilka växtarter som ska avlägsnas som ogräs i planhandlingarna, arbetsbeskrivningarna, entreprenadhandlingarna eller vid avsaknad av sådana genom separata avtal.

Förbättring eller förnyelse, flytt och avlägsnande av växtplanteringar (bl.a. döda träd och träd i dåligt skick).

Öppna ställen med en sammanlagd yta på över fem (5) procent av växtlighetsområdena i anlagda grönområden (R1, R2, R3 och R4) åtgärdas.

Kemisk ogräsbekämpning.

Ogräsbekämpning i gräsmattan.

Luftning, vertikalskärning och täckning av gräsmattan.

Gröna skydds- och övergångsområden (R4):

- kalkning och gödning av växtunderlaget i planteringar

- höststädning (bl.a. avlägsnande av löv)

- delning av perennplanteringar

- ersättning av buskar och klängväxter som är i dåligt skick.

Växtavfall som lämnas kvar (bl.a. som täckmaterial).

Bevattningsplanering av gräsmattor i bruksgrönområden (R2).

Bevattningsplanering av träd.

Skydd av växtplanteringar för att förhindra skadedjursangrepp.

Vinterskydd av växtplanteringar.

Nedklippning av buskar och klängväxter.

Specialbeskrivning av träd (bl.a. formklippning och förminskning av träd Kronor).

Lämnande av murkna träd, stående döda träd, lågor, stammar, kubbar och rishögar att förmultna.

Uppdatering av skötseluppgifterna i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informations-systemet).

3 UNDERHÅLL

4. SKÖTSEL AV BEGRAVNINGSPLATSENS VÄXTLIGHET (Anlagda grönområden R)

Övrigt att beakta i planeringen av underhållet samt i underhållet

Utnyttjande av informationen i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet) i planeringen av underhållet

Användning av resultaten av okulär uppföljning och bedömning av trädens skick (**TABELL 9**), bland annat när behovet av att fälla träd bedöms.

Möjligheterna att bevara gamla, stora och ihålliga ädellövträd för att bevara mångfalden och i synnerhet de insekts-, svamp- och lavararter som lever i dem.

Inverkan av skador på rotsystem till följd av upprepade gravgrävningsarbeten (bl.a. sammanpackad mark och avhuggna tjocka ankarrötter) på möjligheterna att bevara buskar och träd.

Utnyttjande av växtavfall (bl.a. kvistar, ris, gräs och löv) vid markförbättring och som täckmaterial på planterade områden.

Åtgärdsbehov på grund av vinterskador, användning och slitage.

Förhindrande och hantering av sammanpackad mark som orsakats av arbetsmaskiner.

3 UNDERHÅLL

TABELL 5. Skötsel av begravningsplatsens öppna grönområden (A), mall. Varje församling och kyrklig samfällighet ändrar och kompletterar tabellens innehåll efter sina egna behov.

5. SKÖTSEL AV BEGRAVNINGSPLATSENS ÖPPNA GRÖNOMRÅDEN (A)

Skötselåtgärder

Skötsel under bygg- och garantitiden (när en entreprenör har byggt begravningsplatsen)
Vårstädning
Bekämpning av ogräsväxter och invasiva främmande växter (**TABELL 7**)
Slätter och hantering av slätteravfall
Röjning och hantering av röjningsavfall
Användning av betesdjur
Skötsel av träd, buskar och naturformationer
Skötsel av ängsstigar.

Allmänna kvalitetskrav för skötselåtgärderna

Kvalitetskraven för skötsel av öppna grönområden överensstämmer i tillämpliga delar med punkt **64300 Avoimien viheralueiden kasvillisuusalueiden hoito** (Skötsel av växtlighetsområden i öppna grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.
Kvalitetskraven för skötsel av betande djur överensstämmer i tillämpliga delar med punkt **65200 Viheralueiden eläinten hoito** (Skötsel av djur i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

Kvalitetskontroll

I kvalitetskontrollen följs kraven i punkt **64300.1 Avoimien viheralueiden kasvillisuusalueiden kunnossapidon laadunarviointi** (Kvalitetskontroll av skötseln av växtlighetsområden i öppna grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' i tillämpliga delar.
Kvaliteten på och säkerheten hos skötseln av öppna grönområden kontrolleras regelbundet vid sidan om övriga underhållsåtgärder.

Arbetsmetoder och tillvägagångssätt

Vid skötseln av öppna grönområden på begravningsplatser följs i regel arbetsmetoderna och tillvägagångssätten i punkt **64300 Avoimien viheralueiden kasvillisuusalueiden hoito** (Skötsel av växtlighetsområden i öppna grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

Resurser och tidsanvändning för skötselåtgärderna

Resurserna och tidsanvändningen för skötseln av öppna grönområden på begravningsplatser bestäms i regel enligt kraven i punkt **64300 Avoimien viheralueiden kasvillisuusalueiden hoito** (Skötsel av växtlighetsområden i öppna grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

Arbetsuppgifter som avtalas separat

Om skötseln under garantitiden avtalas separat i entreprenadhandlingarna.
Genom att utnyttja en frö- och rotbank för jordmaterial i odlade områden samt biotopbaserade och dynamiska växtlighetsområden som främjar naturens mångfald fastställs i planhandlingarna, arbetsbeskrivningarna, entreprenadhandlingarna eller vid avsaknad av sådana genom separata avtal, vilka växtarter som ska avlägsnas som ogräs. Även främmande växter (andra än invasiva främmande växter) som man inte vill att ska finnas på objektet kan definieras som ogräsväxter som ska avlägsnas.
Iståndsättning eller förnyelse, flytt och avlägsnande av ängar (bl.a. grundläggande iståndsättning av ängar).
Lagning av ängar.
Avlägsnande av slätteravfall.
Återanvändning av röjningsavfall som rötträd.
Användning av betesdjur.

5. SKÖTSEL AV BEGRAVNINGSPLATSENS ÖPPNA GRÖNOMRÅDEN (A)

Övrigt att beakta i planeringen av underhållet samt i underhållet

Utnyttjande av informationen i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet) i planeringen av underhållet

Vid slåtter- och röjningsarbete beaktas EU:s fågeldirektiv (2009/147/EG), som ger bland annat markhäckande fåglar häckningsfrid till slutet av juli. På ängar och ängar för rekreation där grundläggande istandsättning görs utförs den första slåttern under fåglarnas häckningstid. Även vid bekämpning av lupinbestånd kan det vara motiverat att utföra slåttern redan i maj. I sådana fall ägnas särskild uppmärksamhet åt de markhäckande fåglarnas bon och slåttertekniken. Fåglarnas bon märks ut och bevaras samt man undviker att slå gräs i närheten av dem. I synnerhet i områden där det regelbundet förekommer markhäckande fågelarter rekommenderas en sen tidpunkt för slåttern (augusti).

3 UNDERHÅLL

TABELL 6. Skötsel av begravningsplatsens skogsområden (M), mall. Varje församling och kyrklig samfällighet ändrar och kompletterar tabellens innehåll efter sina egna behov.

6. SKÖTSEL AV BEGRAVNINGSPLATSENS SKOGSOMRÅDEN (M)
Skötselåtgärder
Förnyande av skogen Skötsel av plantbestånd Gallring av skogen Skötsel av klenträäd Gödsling
Allmänna kvalitetskrav för skötselåtgärderna
Kvalitetskraven för skötsel av skogsområden överensstämmer i tillämpliga delar med punkt 64400 Metsien hoito (Skötsel av skogsområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.
Kvalitetskontroll
I kvalitetskontrollen följs kraven i punkt 64400.1 Metsien hoidon laadunarviointi (Kvalitetskontroll av skötseln av skogsområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' i tillämpliga delar. Kvaliteten på och säkerheten hos skötseln av skogsområden kontrolleras regelbundet vid sidan om övriga underhållsåtgärder.
Arbetsmetoder och tillvägagångssätt
Trädfällning med hjälp av klättring genomförs bland annat vid objekt där man måste säkerställa att gravvårdar inte skadas när trädet faller. I samband med gravgrävning avlägsnas mårskiktet så att mårn kan läggas tillbaka efter att graven har fyllts och jorden packats samman. Avlägsnad mår mellanlagras så att den inte torkar, går sönder, packas samman eller skadas på annat sätt under lagringen. Mårens livskraft och skick säkerställs under mellanlagringen till exempel genom att man vattnar och ger den skugga. Arbetet utförs så att trädens rotsystem, stammar och kronor inte skadas.
Resurser och tidsanvändning för skötselåtgärderna
Att fälla träd med hjälp av trädklättring räknas som farligt arbete. Den anställda har fått lämplig utbildning i trädvård och inskolning för uppgiften. När träd faller med hjälp av trädklättring arbetar man alltid i par eller grupp – aldrig ensam. Bortröjning av stormfällda träd i närheten av gravvårdar kräver särskild noggrannhet och försiktighet. Den anställda har fått lämplig utbildning i träd- eller skogsvård och inskolning för uppgiften. När stormfällda träd röjs bort arbetar man alltid i par eller grupp – aldrig ensam. Gravvårdar som välts eller skadats av stormfällda träd dokumenteras, till exempel genom att man fotograferar dem innan röjningsarbetet inleds. Gravvårdar som välts av stormfällda träd monteras tillbaka på sina platser.
Arbetsuppgifter som avtalas separat
Trädfällning med hjälp av klättring. Röjning efter stormar. Lämnande av murkna träd, stående döda träd, lågor, stammar, kubbar och rishögar att förmultna. Uppdatering av skötseluppgifterna i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet).
Övrigt att beakta i planeringen av underhållet samt i underhållet
Utnyttjande av informationen i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet) i planeringen av underhållet.

3 UNDERHÅLL

TABELL 7. Avlägsnande av invasiva främmande växter på begravningsplatsen, mall.

Varje församling och kyrklig samfällighet ändrar och kompletterar tabellens innehåll efter sina egna behov.

7. AVLÄGSNANDE AV INVASIVA FRÄMMANDE VÄXTER PÅ BEGRAVNINGSPLATSEN	
Skötselåtgärder	Bekämpning och avlägsnande av invasiva främmande växter Hantering och förstörelse av växtavfall.
Allmänna kvalitetskrav för skötselåtgärderna	Kvalitetskraven för avlägsnande av invasiva främmande växter överensstämmer i tillämpliga delar med punkt 64500 Viheralueiden haitallisten vieraskasvien poisto (Avlägsnande av invasiva främmande växter i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.
Kvalitetskontroll	I kvalitetskontrollen följs kraven i punkt 64500 Viheralueiden haitallisten vieraskasvien poisto (Avlägsnande av invasiva främmande växter i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' i tillämpliga delar.
Arbetsmetoder och tillvägagångssätt	Växtavfall och jordmaterial som innehåller invasiva främmande växter avlägsnas, hanteras och transporteras bort med särskild försiktighet, så att de främmande växterna inte kan sprida sig. De arbetsmaskiner och -redskap samt det transportmateriel som använts vid hanteringen av växtavfallet och jordmaterialet rengörs omsorgsfullt innan de används för andra ändamål. Det säkerställs att tvättvattnet inte rinner ut i omgivningen och att de främmande växterna inte sprider sig med hjälp av de anställdas skor.
Resurser och tidsanvändning för skötselåtgärderna	Resurserna och tidsanvändningen för avlägsnande av invasiva främmande växter på begravningsplatser bestäms i regel enligt kraven i punkt 64500 Viheralueiden haitallisten vieraskasvien poisto (Avlägsnande av invasiva främmande växter) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.
Arbetsuppgifter som avtalas separat	Uppdatering av skötseluppgifterna i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet).
Övrigt att beakta i planeringen av underhållet samt i underhållet	Utnyttjande av informationen på webbplatsen Vieraslajit.fi och i databanken ViherRiski (https://www.vyl.fi/tietopankki/viherriski/) i planeringen av skötseln. Utnyttjande av informationen i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet) i planeringen av underhållet.

TABELL 8. Skötsel av dynamiska planteringar på begravningsplatsen, mall. Varje församling och kyrklig samfällighet ändrar och kompletterar tabellens innehåll efter sina egna behov.

8. SKÖTSEL AV DYNAMISKA PLANTERINGAR PÅ BEGRAVNINGSPLATSEN

Skötselåtgärder

Avlägsnande av icke-önskade arter som förökar sig kraftigt
Bekämpning av invasiva främmande växter (**TABELL 7**)
Hantering av växtavfall.

Allmänna kvalitetskrav för skötselåtgärderna

Kvalitetskraven för skötsel av dynamiska planteringar överensstämmer i tillämpliga delar med punkt **64700 Viheralueiden dynaamisten kasvi-istutusten hoito** (Skötsel av dynamiska planteringar i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

Kvalitetskontroll

I kvalitetskontrollen följs kraven i punkt **64700.1 Viheralueiden dynaamisten kasvi-istutusten hoidon laadunarviointi** (Kvalitetskontroll av skötseln av dynamiska planteringar i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' i tillämpliga delar.

Kvaliteten på och säkerheten hos skötseln av dynamiska växtplanteringar kontrolleras regelbundet vid sidan om övriga underhållsåtgärder.

Arbetsmetoder och tillvägagångssätt

Vid skötseln av dynamiska planteringar på begravningsplatser följs i regel arbetsmetoderna och tillvägagångssätten i punkt **64700 Viheralueiden dynaamisten kasvi-istutusten hoito** (Skötsel av dynamiska planteringar i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

Resurser och tidsanvändning för skötselåtgärderna

Skötseln utförs i regel på våren och försommaren när konkurrensen mellan växterna i allmänhet är som hårdast.

Arbetsuppgifter som avtalas separat

I planhandlingarna, arbetsbeskrivningarna, entreprenadhandlingarna eller vid avsaknad av sådana genom separata avtal fastställs vilka växtarter som ska avlägsnas som icke-önskade arter.
Underhåll eller förnyelse, flytt och avlägsnande av dynamiska växtplanteringar (bl.a. grundläggande iståndsättning av planteringar).
Uppdatering av skötseluppgifterna i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet).

Övrigt att beakta i planeringen av underhållet samt i underhållet

Skötseln gäller inte enskilda växter eller växtgrupper, utan hela växtlighetsområdet sköts på ett mer övergripande plan.

Utnyttjande av informationen i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet) i planeringen av underhållet.

TABELL 9. Konditions- och säkerhetsgranskningar och säkerhetsinventeringar på begravningsplatsen, mall. Varje församling och kyrklig samfällighet ändrar och kompletterar tabellens innehåll efter sina egna behov.

9. KONDITIONS- OCH SÄKERHETSGRANSKNINGAR OCH SÄKERHETSINVENTERINGAR PÅ BEGRAVNINGSPLATSEN

Arbetsuppgifter

Mätningar och kartläggningar
Rapportering och dokumentering av resultat
Ändrings- och korrigeringsförslag
OBS! Granskningar och inventeringar som ska göras på begravningsplatsen:
- okulär uppföljning av trädens skick
- bedömning av trädens skick
- kontroll av anordningar och system
- uppföljning av skicket på konstruktioner, möbler och utrustning
- inventering av värdefulla gravar och gravvårdar
- kontroll av säkerheten hos gravvårdar
- kontroll av nivån på gravskötseln.

Allmänna kvalitetskrav för arbetsuppgifterna

Kvalitetskraven för konditions- och säkerhetsgranskningar och säkerhetsinventeringar överensstämmer i tillämpliga delar med punkt **65100 Viheralueiden kunto- ja turvallisuustarkastukset ja -inventoinnit** (Konditions- och säkerhetsgranskningar och säkerhetsinventeringar i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

Kvalitetskontroll

I kvalitetskontrollen av konditions- och säkerhetsgranskningarna och säkerhetsinventeringarna säkerställs att kontrollerna görs enligt en planerad tidsplan och i den omfattning kontrollobjektet förutsätter.

Arbetsmetoder och tillvägagångssätt

Uppföljningen av försummad gravskötsel görs på ett separat överenskommet sätt, till exempel genom foto-grafering.
I uppgifterna om oskötta gravar anges orsaken till försummelsen och huruvida gravarna eventuellt kommer att iståndsättas.

Resurser och tidsanvändning för skötselåtgärderna

Lagstadgad inspektion av begravningsplatsen en gång per år. Inspektionen utförs av en aktör som kyrkorådet har utsett. Vid inspektionen kontrolleras bland annat:
- att reglementet för begravningsväsendet följs
- att vård- och underhållsplanen för begravningsplatsen följs
- att gravbokföringen överensstämmer med de åtgärder som utförs på begravningsplatsen
- antalet oskötta gravar
- att skötseln av avtalsgravar genomförs enligt avtalen och/eller gravvårdsfondens principer
- att nybyggnation samt anknytande skötsel under bygg- och garantitiden genomförs
- att reparationer och grundliga förbättringar av byggnader och begravningsplatsen utförs enligt planerna.
Granskning av farliga gravvårdar en gång per år.
Granskning av oskötta gravar en gång per år.
Övriga granskningar, inventeringar och uppföljningsuppgifter samt tidsplanerna för och dokumenteringen av dem fastställs i skötselplanen för begravningsplatsen.

Arbetsuppgifter som avtalas separat

Uppdatering av gransknings- och inventeringsuppgifter i systemet för förvaltning av egendomen (bl.a. ett geografiskt informationssystem).

Övrigt att beakta i planeringen av underhållet samt i underhållet

Vid inventering av begravningsplatser följs anvisningarna i Museiverkets publikation 'Hautausmaiden inventointiopas'.

3 UNDERHÅLL

TABELL 10. Underhåll och drift av begravningsplatsens system, mall. Varje församling och kyrklig samfällighet ändrar och kompletterar tabellens innehåll efter sina egna behov.

10. UNDERHÅLL OCH DRIFT AV BEGRAVNINGSPLATSENS SYSTEM

Skötselåtgärder

Kontroll av skicket
Säkerställande av skicket och säkerheten
OBS! I detta ingår
- eldistributionssystem
- belysningssystem
- dagvattensystem
- vattenförsörjningssystem
- bevattningssystem
- kamera- och övervakningssystem.

Allmänna kvalitetskrav för skötselåtgärderna

Kvalitetskraven för underhållet och driften av olika system överensstämmer i tillämpliga delar med punkterna **63311 Viheralueiden kastelujärjestelmien hoito ja käyttö** (Underhåll och drift av bevattningssystem i grönområden), **70000 Viheralueiden huolto- ja informaatiojärjestelmien hoito ja käyttö** (Underhåll och drift av service- och informationssystem i grönområden) och **80000 Viheralueiden muiden järjestelmien hoito ja käyttö** (Underhåll och drift av andra system i grönområden) i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

Kvalitetskontroll

I kvalitetskontrollen följs följande punkter i Grönmiljöförbundet rf:s publikation 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021' i tillämpliga delar:

- **71000.1 Viheralueiden valaistusjärjestelmien hoidon ja käytön laadunarviointi** (Kvalitetskontroll av underhållet och driften av belysningssystem i grönområden)
- **73000.1 Viheralueiden sulanapitojärjestelmien hoidon ja käytön laadunarviointi** (Kvalitetskontroll av underhållet och driften av avisningssystem i grönområden)
- **81000.1 Viheralueiden hulevesijärjestelmien hoidon ja käytön laadunarviointi** (Kvalitetskontroll av underhållet och driften av dagvattensystem i grönområden)
- **82000.1 Viheralueiden vedenjakelujärjestelmien hoidon ja käytön laadunarviointi** (Kvalitetskontroll av underhållet och driften av vattenförsörjningssystem i grönområden).

Systemens kvalitet och funktion kontrolleras regelbundet vid sidan om övriga underhållsåtgärder.

Arbetsmetoder och tillvägagångssätt

De tekniska systemen på begravningsplatsen används, underhålls och kontrolleras enligt tillverkarens instruktioner.

Vattenförsörjningssystemen och bevattningssystemen töms på hösten.

Resurser och tidsanvändning för skötselåtgärderna

Skicket på belysningsanordningarna, uttagsstolparna och avisningssystemet kontrolleras på hösten och defekter åtgärdas omedelbart.

Arbetsuppgifter som avtalas separat

Uppdatering av skötseluppgifterna i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet)

Reparation av systemen.

Övrigt att beakta i planeringen av underhållet samt i underhållet

Utnyttjande av informationen i systemet för egendomsförvaltning (bl.a. det geografiska informationssystemet) i planeringen av underhållet.

4 UTVECKLING AV UNDERHÅLL

RESURSER FÖR UNDERHÅLLET AV BEGRAVNINGSPLATSEN

Personal

Begravningsväsendet i flera församlingar och kyrkliga samfälligheter sörjer i regel för underhållet av de allmänna områdena på begravningsplatserna med egen arbetskraft. Utomstående entreprenörer används vid behov, till exempel för vinterunderhåll av begravningsplatserna på helger och söckenhelger samt för tjänster inom trädvård.

Begravningsväsendet tar sitt samhällsansvar genom att ofta sysselsätta praktikanter, personer som får arbetslivsorientering, samhällstjänstgörare och sporadiskt även frivilliga.

Utöver begravningsväsendet kan församlingens och den kyrkliga samfällighetens fastighets- och lokalserviceenheter ansvara för fastigheterna och infrastrukturen (bland annat byggnader, elektricitet, belysning, murar och portar) på begravningsplatserna. Personal- och ekonomitjänsterna, förvaltningstjänsterna, olika organ samt kyrkorådet och kyrkofullmäktige ansvarar för sin del för begravningsväsendets verksamhet ur förvaltningssynpunkt.

I en skötselplan som är specifik för en församling och en begravningsplats preciseras vid behov sådant som fastställs i begravningsväsendets reglemente och dispositionsplanen för begravningsplatsen, såsom antalet ordinarie anställda och visstidsanställda vid begravningsväsendet och på begravningsplatsen, samt den använda arbetsmängden per begravningsplats eller areal, till exempel årsverken per hektar eller procentandel av hela arbetstiden. I vård- och underhållsplanen beskrivs även olika titlar samt de arbetsuppgifter och ansvar som ingår i dessa, liksom olika arbetsuppgifters andel av arbetstiden (bland annat skötsel av begravningsplatsen, gravvårdsfondens tjänster, begravning och vaktmästarens arbete). I skötselplanen skrivs därtill in eventuella behov av att minska eller öka personalen, till exempel i samband med utvidgningar av begravningsplatser eller skötseln av nya begravningsplatser. Det är även bra att skriva in personalens eventuella behov av fortbildning.

4 UTVECKLING AV UNDERHÅLL

Maskiner, anordningar och handredskap

I underhållet av en begravningsplats behövs maskiner i störst utsträckning för skötseln av gräsmattan, men även för transport av jordmaterial och säsongsväxter, förnyande och beskärning av buskar, trädvård, flyttning av möbler och utrustning samt arbeten i samband med höststädningen. Dessutom behövs maskiner även i begravningsarbetet. Maskinmaterielen som används för underhållet av begravningsplatser består i regel av åkbara maskiner, motordrivna små maskiner och handverktyg samt maskiner och utrustning som används för underhållet av dem.

Av miljöskäl och med tanke på maskinernas användarvänlighet är man i fråga om små maskiner på väg att övergå från maskiner med förbränningsmotor till lättare och tystare batteridrivna maskiner.

I skötseln av begravningsplatser används förutom maskiner även ett urval handverktyg. På begravningsplatsen kan det även finnas handverktyg, vattenkannor och skottkärror som används av de anhöriga. Det ska även årligen säkerställas att dessa är i funktionsdugligt skick och att det finns tillräckligt av dem.

I en skötselplan som är specifik för en församling och en begravningsplats preciseras vid behov sådant som fastställs i begravningsväsendets reglemente och dispositionsplanen för begravningsplatsen, såsom aktuella uppgifter om de maskiner, anordningar och handverktyg som används samt behoven av att förnya och underhålla dem. I fråga om maskinerna anges dessutom principerna för maskinentreprenad, hyrning och anskaffning av nya maskiner. I skötselplanen anges även driftslivslängden och den avsedda driftslivslängden samt service- och inventeringspraxis för maskinmaterielen.

Lokaler

En förutsättning för verksamheten på en begravningsplats är tillräckliga personalrum, service- och lagerlokaler samt kontorslokaler.

Serviceområden

På en begravningsplats kan det även finnas separata serviceområden för mellanlagring och hantering av jordmaterial, täckmaterial och växtavfall, till exempel för gravjord, växtunderlag, stensmjöl, dekorationssand, bark, ris, kvistar och stubbar. På en del begravningsplatser komposteras också de organiska material som uppstår för att bli nytt växtunderlag.

På serviceområdena kan gravvårdar och kantstenar som avlägsnats från gravar som återbördats till församlingen och den kyrkliga samfälligheten mellanlagras. På serviceområdena finns även plats för avfallskomprimatorer och insamling av olika avfallsfraktioner.

I en skötselplan som är specifik för en församling och en begravningsplats preciseras vid behov sådant som fastställs i gravgårdsplanen och dispositionsplanen för begravningsplatsen, såsom behoven av att utveckla serviceområdena.

4 UTVECKLING AV UNDERHÅLL

PLANERING AV UNDERHÅLL AV BEGRAVNINGSPLATSEN

Målet för underhållet av begravningsplatser är att det allmänna intrycket av begravningsplatsen ska vara att den är välskött, att växtligheten ska må bra, att konstruktioner, möbler och utrustning ska vara säkra och fungera, samt att systemen ska fungera under alla årstider under begravningsplatsens hela livscykel.

I skötselplanen för en begravningsplats granskas underhållet både på kort och lång sikt. I bästa fall slår man i skötselplanen fast hur det är tänkt att underhållet av begravningsplatsen ska utvecklas under de följande 10–20 åren. Det är skäl att sätta upp tydliga etappmål för underhållet av begravningsplatsen med 3–5 års mellanrum och bestämma indikatorer som mäter huruvida målen uppnås.

I informationsrutan invid finns en sammanställning av olika utvecklingsfaktorer som man kan ta ställning till i skötselplanen.

Exempel på utvecklingsfaktorer att beakta i skötselplanen för begravningsplatsen:

- behov av att utvidga begravningsplatsen och ny användning av befintliga områden
- behov av att inventera begravningsplatsens naturvärden och främjande av naturens mångfald
- beredskap för klimatförändringens effekter
- behov av att ändra begravningsplatsens underhållsklassificering
- behov av att ändra skötselanvisningarna för begravningsplatsen
- behov av att iståndsätta och förnya växtlighetsområden (bl.a. konditionsgranskningar och behov av att förnya gamla träd)
- behov av att reparera och förnya konstruktioner (bl.a. gångar, inhägnader, murar och trappor)
- behov av att reparera och förnya möbler och utrustning
- behov av att reparera och förnya system (bl.a. eldistributions-, övervaknings-, belysnings-, vattenlednings- och bevattningssystem)
- behov av att utveckla avfallshanteringen
- behov av att utveckla skyltningen
- behov av att inventera kulturhistoriskt värdefulla gravar, konstruktioner och andra områden samt behov av att uppdatera skötselanvisningarna
- behov av att utveckla arbetsmetoderna
- behov av att utveckla gravvårdsfonden
- behov av att uppdatera kyrkans miljödiplom
- behov av att uppdatera skötselplanen för begravningsplatsen
- behov av att utveckla begravningsväsendets interna och externa kommunikation
- behov av att utveckla resurserna (personal, maskiner, materiel och lokaler)
- behov av att utveckla anskaffningen av material, möbler, utrustning och maskiner.

BEGREPP

Anlagt grönområde (underhållsklass R)

En park, en öppen plats med planteringar, ett utomhusområde vid bostäder, en begravningsplats, en takträdgård, ett grönt trafikområde eller ett grönområde för motion, lek eller andra specifika ändamål som finns i stads- och tätortsstrukturen.

Avtalsgrav

En grav om vars skötsel församlingen och den kyrkliga samfälligheten har kommit överens med den som innehar gravrätten. Församlingen och den kyrkliga samfälligheten sköter mot avgift graven under en bestämd tid.

Begravningsplats

Ett område som avgränsats som det sista vilorummet för en avliden. En allmän begravningsplats är kristligt invigd. Ett konfessionslöst gravområde invigs inte.

Begravningsväsende

Med begravningsväsende avses uppgifter i anknytning till förvaltningen, planeringen, byggandet och skötseln av en begravningsplats samt till begravingar.

Bruksgrönområde (underhållsklass R2)

En del av ett grönområde som reserverats för gång- och cykelleder samt motion, lek och specifika funktioner.

Dispositionsplan för begravningsplats

Ett dokument som innehåller en verbal beskrivning av gravgårdsplannen och klarlägger de detaljer i gravgårdsplannen som inte framgår av ritningarna. Av planen framgår dessutom huruvida djupbegravning tagits i bruk på begravningsplatsen eller på en del av den och i vilken ordning gravavdelningarna tas i bruk. I dispositionsplanen beaktas också särdragen för delarna av begravningsplatsen som anlagts vid olika tidpunkter, och anges särskilda begränsningar för användningen av begravningsplatsen. Se även punkten 'Gravgårdsplan'.

Drift

Regelbunden verksamhet som syftar till att hantera anordningarna och systemen i en infrastruktur. Driften är en del av **underhållet**. Med hjälp av driftsuppgifter övervakas och styrs olika system för att deras funktion ska upprätthållas. I driftsuppgifterna ingår även utredningar som kartlägger reparations- och ändringsbehoven.

Dynamiska vegetationsregioner

Ett planerat växtsamhälle med många arter och skikt där växtligheten tillåts förändras och växtföljden sker styrt. Växtsamhället består av olika vegetationstyper – vedväxter och växter med örtstam, vilka växer i form av blandade planteringar på samma område.

Gravgårdsplan

En översiktskarta som anger gränserna för begravningsplatsen, trafikregleringarna på den, var olika funktioner är placerade samt indelar gravområdena i lämpliga enheter. I planen ingår också en torrlägnings- och vattenförsörjningsplan för begravningsplatsområdet, ordnandet av avfallshandlingen samt placeringen av gångar, gravområden och byggnader.

Gravkarta

En karta där gravavdelningarna, gravsektionerna, gravkvarteren och gravraderna och vägarna som skiljer dem åt anges, där gravarna är märkta med siffror eller bokstäver samt övriga detaljarrangemang anges.

Gravregister

Ett register som huvudmannen för begravningsplatsen för, av vilket framgår den avlidnes släktnamn och förnamn, födelsedatum eller personbeteckning, dödsdatum, tidpunkt för gravsättningen, begravningsättet samt var graven är belägen. I registret kan även antecknas namn och adress för den som innehar gravrätten, giltighetstiden för gravrätten, uppgifter om vem som kan gravsättas i graven samt konstnärligt eller historiskt värdefulla gravvårdar som finns på begravningsplatsen och deras läge.

Gravvårdsfond

En fond som grundats för skötseln av avtalsgravar, till vilken avgifterna för gravskötseln går och med vars medel avtalsgravarna sköts. Ekonomiskt sett är fonderna avskilda från församlingen och den kyrkliga samfälligheten. Fondens medel får inte användas för församlingens eller den kyrkliga samfällighetens behov.

Grönområde för rekreation (underhållsklass R3)

Ett grönområde i en stad eller tätort som kan ha mångsidig växtlighet och olika konstruktioner, till exempel vattenbassänger, broar, trappor och andra bärande konstruktioner. Grönområden för rekreation är avsedda för vistelse, trivsel och avkoppling.

Grönområde med speciella värden (underhållsklass R1)

Ett anlagt grönområde som är högklassigt byggt av material av hög kvalitet och som är särskilt värdefullt med tanke på sin trädgårdskultur, sin trädgårdskonst, sitt kulturarv, sin arkitektur eller andra särdrag som markägaren har fastställt.

Grönt skydds- och övergångsområde (underhållsklass R4)

Ett övergångsområde mellan byggd miljö och naturlig miljö.

Hjältegrav

En grav för en stupad hjälte som stupade i de finska krigen år 1918 eller 1939–1945.

Innehavare av gravrätt

En person eller part som företräder den avlidnes rättsinnehavare och de som kan bli begravda i graven. Hen svarar även för skötseln av graven. Även någon annan än den närmaste anhöriga kan utses eller förordnas till innehavare av gravrätten.

Inspektion av begravningsplats

En inspektion som utförs av ledningen för begravningsplatsen och församlingens eller den kyrkliga samfällighetens administrativa enhet där begravningsplatsens allmänna utseende och de faktorer som påverkar det granskas.

Kungörelseförfarande

När skötseln av en grav har försumrats och man inte får kännedom om den som har gravrätten eller var hen befinner sig ska ett meddelande med en uppmaning om iståndsättning och ett beslut som gäller graven lämnas på graven för kännedom. Saken ska därtill kungöras i en tidning

som allmänt delas ut på orten. Delfåendet anses ha skett den dag då kungörelsen publicerades i tidningen. Om församlingen och den kyrkliga samfälligheten känner till adressen för den som innehar gravrätten delges hen, vanligtvis per post, ett överklagbart beslut mot ett mottagningsbevis. Likaså kan man meddela att besittningsrätten upphör, antingen direkt till innehavaren eller genom ett meddelande på gravstenen.

Kvalitetskontroll (inom underhållet av grönområden)

Med kvalitetskontroll avses de kontroller, mätningar och bekräftelsemetoder som utförs i samband med egenkontroll, överlåtelsekontroller och kvalitetsrundor och som syftar till att säkerställa att kvalitetskraven på underhållet uppfylls.

Kyrkans miljödiplom

Kyrkans eget miljösystem genom vilket miljöfrågor görs till en del av församlingens och den kyrkliga samfällighetens verksamhet. Diplomet sätter upp mål för att minska miljöolägenheter samt organisera uppgifterna och uppföljningen av dem för att uppnå målen.

Landskapsäng (underhållsklass A3)

En äng som är en del av ett rekreationsområde, en park, ett grönt trafikområde eller ett kultur- eller traditionslandskap. Den sköts i syfte att bevara det öppna kulturlandskapet. Vegetationen består i huvudsak av vilda växter med örtstam. Landskapsängar utsätts inte för slitage på grund av användning.

Närskog (underhållsklass M2)

En skog i den omedelbara närheten av ett bostadsområde som används dagligen. Närskogar används för vistelse, lek, genomgång, friluftsliv, motion och social samvaro. I dessa är markslitage till följd av användningen typiskt, och undervegetationen kan förändras eller försvinna helt och hållet på grund av den mänskliga aktiviteten.

Produktiv skogsmark (underhållsklass M5)

En skog som är föremål för skogsbruk. Förutom för skogsbruk används produktiv skogsmark även för rekreation.

Reglemente för begravningsväsendet

Ett dokument som innehåller närmare bestämmelser om verkställigheten och förfarandet i fråga om gravar, gravbokföring, kraven på gravskötsel och om godkännande av gravvårdar samt om den ordning som ska iakttas på begravningsplatsen.

Reparation

Regelbundna åtgärder som syftar till att upprätthålla funktionen och egenskaperna hos en infrastruktur. Reparationer är en del av **underhållet**. Reparationsuppgifter omfattar renovering, ombyggnad, flyttning eller rivning av konstruktioner. Genom reparation återställs en skadad eller bristfällig konstruktion i användbart skick. Reparations- och renoveringsuppgifter utförs på befintliga konstruktioner och system samt befintlig utrustning.

Skog med speciella värden (underhållsklass M1)

Ett skogsområde i eller utanför tätort som är särskilt viktigt och värdefullt med tanke på landskapet, kulturen, naturens mångfald eller andra speciella särdrag som markägaren har fastställt.

Skogsområde (underhållsklass M)

Ett område inuti, i utkanterna av eller längre bort från stads- och tätortsstrukturen som täcks av träd och kännetecknas av naturlig busk- och undervegetation, som varierar efter skogstypen och biotopen.

Skogsområde med skyddsfunktion (underhållsklass M4)

En skog som ligger mellan ett bostadsområde och någon annan byggd miljö samt en funktion som orsakar störningar, till exempel en trafikled eller en industrianläggning. Skogsområden med skyddsfunktion används för att skydda samt främja hälsa och säkerhet.

Skyddsområde

Ett område med skyddade naturobjekt, konstruktioner eller rester av sådana, och som föreskrivits genom lagstiftning, en förordning eller ett beslut av statsrådet, ett ministerium, en närings-, trafik- och miljöcentral (NTM-central) eller annan myndighet. Ett skyddsområde kan också vara ett område som skyddats genom ett beslut av markägaren eller något annat beslut.

Skötsel

Regelbundna åtgärder som syftar till att bibehålla de förhållanden som påverkar en infrastrukturens användbarhet och upplevda egenskaper. Skötseln är en del av underhållet. Genom skötsel ser man till att området dagligen är i det skick som ändamålet kräver. I skötseluppgifterna ingår vinterunderhåll, renhållning, underhåll av konstruktioner, utrustning, möbler och anordningar, skötsel av växtlighet samt övriga speciella underhålls- och driftsuppgifter. Skötseln omfattar även små reparations- och underhållsarbeten som utförs utan specialmaskiner och -material i samband med skötselåtgärder.

Skötselplan för begravningsplats

Ett begravningsplats- eller församlingsspecifikt dokument som beskriver planeringen av såväl ofta återkommande och regelbundna som långsiktiga åtgärder. I skötselplanen för en begravningsplats beskrivs målen för skötseln och kraven på skötselarbetet, såsom

- vinterunderhåll
- renhållning
- underhåll av konstruktioner, utrustning, möbler och anordningar
- skötsel av växtlighet
- konditions- och säkerhetsgranskningar och säkerhetsinventeringar
- underhåll och drift av olika system.

Underhåll

Regelbunden verksamhet som syftar till att bibehålla funktionen och egenskaperna hos en infrastruktur, påverka förhållandena för användningen av infrastrukturen eller hantera infrastrukturens anordningar och system. **Reparations-, skötsel-** och **driftsuppgifter** ingår i underhållet.

Äng för rekreation (underhållsklass A2)

En äng som är en del av ett rekreationsområde, en park, en gård eller ett kultur- eller traditionslandskap. Växtligheten består ofta av låga ängsarter på grund av intensiv användning. Ängar för rekreation erbjuder olika slags möjligheter till friluftsliv och hobbyer.

Äng med speciella värden (underhållsklass A1)

En äng som är särskilt viktig och värdefull med tanke på landskapet, kulturarvet, naturens mångfald eller andra speciella särdrag som markägaren har fastställt, eller på annat sätt viktig för användarna.

Öppet område (underhållsklass A4)

Till exempel en åker som har tagits ur produktion, en öppen plats i en skog eller ett område under kraftledningar samt utkanterna av en naturlig dagvattenkonstruktion. Öppna platser är även områden som på grund av vyerna hålls öppna vid utsiktsplatser, i traditionslandskap, älv- eller sjölandskap samt i viktiga natur- och landskapsobjekt. Till kategorin hör dessutom naturängar, översvämmade ängar, strandängar och vassruggar som inte sköts eller där skötseln består enbart av slyröjning. Användningen av öppna områden för rekreation är ringa.

Öppna grönområden (underhållsklass A)

En äng eller åker som uppstått naturligt eller till följd av mänsklig verksamhet inuti eller i utkanterna av en stads- eller tätortsstruktur. Öppna grönområden som uppstått naturligt är bland annat översvämmade ängar och hällmarkstorrängar. Öppna grönområden som uppstått till följd av mänsklig verksamhet är ängar, betesmarker och åkrar som uppkommit till följd av användning och skötsel samt åkrar som inte längre brukas aktivt, rester av gamla odlingsområden, gräsområden som vuxit igen och nya anlagda ängar.

Fler begrepp med anknytning till begravningsplatser finns i publikationen 'Evangelisluterilaisen kirkon seurakuntien hautausmaa-alan nimikkeistö' (Nomenklatur för de evangelisk-lutherska församlingarnas begravningsplatser).

Fler begrepp med anknytning till underhållsklassificeringen och underhållet av grönområden finns i publikationen 'Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020' och arbetsbeskrivningen 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

LITTERATUR

Lagar, förordningar och föreskrifter

Avfallslagen 646/2011. Finlex.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110646>. Hänvisad till 24.1.2022.

Begravningslagen 457/2003. Finlex.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030457>. Hänvisad till 24.1.2022.

Hälsoskyddsförordningen 1280/1994. Finlex.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1994/19941280>. Hänvisad till 24.1.2022.

Kyrkolagen 652/2023. Finlex.

<https://finlex.fi/sv/laki/alkup/2023/20230652>. Hänvisad till 24.1.2022.

Kyrkoordningen 657/2023. Finlex.

<https://finlex.fi/sv/laki/alkup/2023/20230657>. Hänvisad till 24.1.2022.

Lagen om fornminnen 295/1963. Finlex.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1963/19630295>. Hänvisad till 24.1.2022.

Markanvändnings- och bygglagen 132/1999. Finlex.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990132>. Hänvisad till 24.1.2022.

Miljöskyddslagen 527/2014. Finlex.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2014/20140527>. Hänvisad till 24.1.2022.

Ordningslagen 612/2003. Finlex.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030612>. Hänvisad till 24.1.2022. Statsrådets

förordning om avfall 978/2021. Finlex.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2021/20210978>. Hänvisad till 24.1.2022.

Vattenlagen 587/2011. Finlex.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110587>. Hänvisad till 24.1.2022.

Övriga publikationer

Hautausmaiden hoitosuunnitelma 2017–2030. Församlingarna i Vanda.

Hautausmaiden hoitosuunnitelmaluonnos 2019–2030. Heinola församling.

Infra 2017 Kunnossapitonimikkeistö. Rakennustieto Oy. 2017. 63 s.

Muurien ja tukimuurien korjaaminen RT 89-11184. Rakennustieto Oy. 2015. 8 s.

Sandell, A. 2012. Kyrkogårdshandboken med kvalitetsbeskrivningar 2012. Movium. Stad & Land nr 182. 161 s.

Tajakka, H. (red.). 2021. Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021.

Grönmiljöförbundet rf, publikation nr 70. 211 s.

Tajakka, H. (red.). 2020. Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020. Grönmiljöförbundet rf, publikation nr 67. 94 s.

Webbplatser och webbpublikationer

ABC-Vastaavuus – Viheralueiden hoitoluokituksen (ABC-luokitus) vastaavuus uuteen viheralueiden kunnossapitoluokitukseen (RAMS-luokitus). Grönmiljöförbundet rf:s webbplats.

<https://www.vyl.fi/ohjeet/kunnossapitoluokitus/vastaavuus/>. Hänvisad 24.1.2022.

Administration och bokföring av gravskötselavtal. Kyrkostyrelsen.

<https://evl.fi/documents/1327140/0/Haudanhoitosopimusten+hallinnointi+ja+kirjanpito+-+17.6.2020.pdf/f106a90d-229f-28f3-df0a-3da912b090bc?t=1593597436168>.

Viitattu 24.1.2022.

Brandsäkerhetsguide för kyrkor. Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland, SPEK.

https://issuu.com/spek_ry/docs/brandsakerhetsguide_for_kyrkor?fr=sZTg3ODIwNTc4ODQ.

Hänvisad 24.1.2022.

- Bygga kulturmiljöer av riksintresse (RKY). Museiverkets webbplats.
www.kulturmiljo.fi/read/asp/rsv_default.aspx. Hänvisad 24.1.2022.
- Databanken ViherRiski. <https://www.vyl.fi/tietopankki/viherriski/>. Hänvisad 24.1.2022.
- Evangelisluterilaisen kirkon seurakuntien hautausmaa-alan nimikkeistö.
Suomen Hautaustoiminnan Keskusliitto, Begravningsverksamhetens centralförbund i Finland ry, Kyrkostyrelsen och Församlingsträdgårdsmästare rf. 2003.
https://shk.fi/doc/hautausmaa_alan_nimikkeet.pdf. Hänvisad 24.1.2022.
- Finska kulturfonden, Nylands fond. 2016. 41 s.
<https://skr.fi/serve/miten-hoidan-hautamuistomerkkia-raportti>. Hänvisad 24.1.2022.
- Hakli O. ja Heikkilä E. (red.). 2020. Kirkollisten rakennusten hoito ja restaurointi.
Museoviraston julkaisuja 11. 145 s.
https://www.museovirasto.fi/uploads/Meista/Julkaisut/kirkollisten_rakennusten_hoito_kirja_verkko_korjattu.pdf. Hänvisad 24.1.2022.
- Hakli O. ja Heikkilä E. (red.). 2021. Vård och restaurering av kyrkliga byggnader. Museiverkets publikationer 13. 145 s.
https://www.museovirasto.fi/uploads/Meista/Julkaisut/kirkollisten_rakennusten_hoito_kirja_v4_SV_VERKKO_SIVUITTAIN.pdf. Hänvisad 24.1.2022.
- Handbok för kyrkans miljödiplom. Webbplatsen för evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.
<https://evl.fi/miljodiplom/miljohandbok>. Hänvisad 24.1.2022.
- KESY – Kestävä ympäristörakentaminen. Grönmiljöförbundet rf:s webbplats.
<https://www.vyl.fi/tietopankki/kesy/>. Hänvisad 24.1.2022.
- Kirkkojen paloturvallisuuden kehittäminen – ennakoiva palontorjunta. Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland, SPEK.
https://issuu.com/spek_ry/docs/kirkkojen_paloturvallisuuden_kehitt_minen_-_ennako. Hänvisad 24.1.2022.
- Knapas, M. T. (red.). 2003. Hautamuistomerkkien hoito. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 24. 24 s.
<https://www.museovirasto.fi/uploads/Meista/Julkaisut/hautamuistomerkkien-hoito.pdf>. Viitattu 24.1.2022.
- Portalen Vieraslajit.fi. <http://www.vieraslajit.fi/fi>. Hänvisad 24.1.2022.
- Sankarihautausmaiden perinne, hoito ja kunnostus. Museoviraston rakennushistorian osaston ohjeita ja oppaita 2. 2008. 27 s.
<https://www.museovirasto.fi/uploads/Arkisto-ja-kokoelmapalvelut/Julkaisut/sankarihautausmaiden-hoito.pdf>. Hänvisad 24.1.2022.
- Tuominen, L. (red.). 2015. Hautausmaiden inventointiopas. Museoviraston oppaita ja ohjeita 10. 40 s.
<https://www.museovirasto.fi/uploads/Meista/Julkaisut/hautausmaiden-inventointiopas.pdf>. Hänvisad 24.1.2022.

Församlingsträdgårdsmästare rf

KYRKOSTYRELSEN

SUOMEN
HAUTAUSTOIMINNAN
KESKUSLIITTO RY

BEGRAVNINGSVERKSAMHETENS
CENTRALFÖRBUND I FINLAND RF

Museovirasto
Museiverket

ViiherArkki